

Волинський національний університет імені Лесі Українки
факультет філології та журналістики

Наталія ШУЛЬСЬКА, Руслана ЗІНЧУК

МАЙСТЕРНІСТЬ НАПИСАННЯ ЖУРНАЛІСТСЬКОГО ТЕКСТУ

Навчально-методичні матеріали

Луцьк
«Надстир'я»
2025

УДК 81'42: 004.383.1(07)

Ш 95

*Рекомендовано до друку на засіданні науково-методичної ради
Волинського національного університету імені Лесі Українки
(протокол № 3 від 19 листопада 2025 року).*

Рецензент:

Нестерчук О. Г. – кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри історії та культури української мови
Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Шульська Н. М., Зінчук Р. С.

Ш 95 Майстерність написання журналістського тексту : навчально-методичні матеріали з вибіркового освітнього компонента для здобувачів першого (бакалаврського) рівня. Луцьк : Надстир'я, 2025. 98 с.

Навчально-методичні матеріали представлені інформаційно-пізнавальним та творчо-практичним блоками. Запропоновано систему завдань до практичних занять (журналістських майстерень). У виданні вміщено вправи, спрямовані на отримання здобувачами освіти комплексу практичних знань щодо майстерного написання журналістського тексту, що відповідатиме професійним стандартам і принципам журналістської етики, мовним нормам. Запропоновані матеріали допоможуть сформувати власний професійний стиль і навчитися створювати якісний медіатекст.

Видання призначене для здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня, а також усіх, хто хоче оволодіти мистецтвом написання змістовних, достовірних і привабливих для читача матеріалів.

УДК 81'42: 004.383.1(07)

© Шульська Н. М., 2025.

© Зінчук Р. С., 2025.

© Волинський національний університет
імені Лесі Українки, 2025.

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Тематичне планування курсу.....	7
Інформаційно-пізнавальний блок.....	7
Творчо-практичний блок.....	8
Самостійна та індивідуальна робота здобувачів освіти.....	91
Політика оцінювання.....	91
Література та джерела до курсу.....	93

ВСТУП

Сучасна журналістика переживає глибоку трансформацію під впливом цифрових технологій, глобалізації інформаційних процесів та зростання ролі медіа в житті суспільства. Інформаційний простір став безмежним, швидким і конкурентним, а журналіст – не лише спостерігач подій, а й аналітик, комунікатор, модератор суспільного діалогу. Від якості журналістського тексту сьогодні залежить не лише успіх окремого видання чи автора, а й довіра аудиторії, стан медіакультури, навіть стабільність демократичних процесів. У цьому контексті майстерність написання журналістського тексту набуває виняткової актуальності, оскільки саме вміння працювати зі словом – основа професійної компетентності журналіста.

Навчально-методичне видання «Майстерність написання журналістського тексту» створене для здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня, які опановують відповідний вибірковий освітній компонент. Його мета – сформувати в студентів цілісне уявлення про журналістський текст як особливий інформаційний продукт, навчити бачити його структурну й стилістичну логіку, оволодіти мистецтвом написання змістовних, точних, достовірних і привабливих для читача матеріалів.

Актуальність цієї навчально-методичної праці зумовлена потребою формування в майбутніх журналістів системного підходу до створення текстів різних жанрів – від коротких інформаційних заміток до аналітичних розслідувань. У добу швидких комунікацій важливо навчити здобувачів освіти не лише писати грамотно й лаконічно, а й створювати змістовні, достовірні, збалансовані матеріали, що відповідають професійним стандартам і принципам журналістської етики.

Навчальні матеріали охоплюють теми, що розкривають основи журналістської майстерності. У межах курсу здобувачі освіти ознайомлюються з природою журналістського тексту, особливостями його створення в різних жанрах і форматах, а також опановують мистецтво написання якісних журналістських матеріалів, професійні

стандарти журналістики, етику подання інформації, дотримання авторського права. Окрема увага приділена розвитку новинної грамотності – умінню орієнтуватися в інформаційному потоці, розрізняти достовірні та маніпулятивні повідомлення, критично оцінювати джерела, формулювати новини за законами точності, лаконічності й актуальності. Студенти набувають практичних навичок підготовки новинного контенту, оформлення цитат, коментарів, мультимедійних матеріалів, створення ефективних заголовків. Важливим складником освітнього процесу є опанування інформаційних жанрів журналістики: новинної замітки, репортажу, текстового інтерв'ю та журналістського розслідування. Кожен із цих жанрів вимагає від автора глибокого розуміння композиції тексту, логіки викладу фактів, володіння прийомами спостереження, добору деталей, уміння працювати з джерелами інформації.

У процесі вивчення освітнього компонента студенти здобувають не лише теоретичні знання, а й практичні навички роботи з інформацією: пошуку, перевірки джерел, структурування матеріалу, написання текстів відповідно до жанрових вимог. Курс «Майстерність написання журналістського тексту» формує у здобувачів освіти здатність швидко орієнтуватися в подієвому середовищі, критично мислити, точно передавати зміст подій і виявляти творчу індивідуальність.

Зміст і структура видання зорієнтовані на поєднання теоретичної підготовки з практичною діяльністю. У посібнику подано алгоритми створення різних типів журналістських текстів, зразки аналізу медіаматеріалів, вправи для розвитку мовної й жанрової майстерності, завдання для самостійної роботи, спрямовані на вдосконалення стилю й уміння редагувати власні тексти. Окремий акцент зроблено на вихованні етичної свідомості журналіста – розумінні важливості достовірності, об'єктивності, поваги до героя та читача. В умовах інформаційних воєн і масових маніпуляцій саме етична компетентність і професійна культура є запорукою стійкості сучасного журналіста.

Запропоноване навчально-методичне видання допоможе здобувачам освіти усвідомити роль журналістського тексту в інформаційному суспільстві, сформувати власний професійний стиль і навчитися створювати тексти, здатні не лише інформувати, а й впливати, надихати, формувати критичне мислення та культуру спілкування.

ТЕМАТИЧНЕ ПЛАНУВАННЯ КУРСУ

Інформаційно-пізнавальний блок

Майстерня журналіста 1. Журналістський текст як особливий інформаційний продукт. Мистецтво створення якісних журналістських текстів. Дотримання авторського права й боротьба з плагіатом.

Майстерня журналіста 2. Факт як документальна основа журналістського твору. Медіаграмотний підхід до творення сучасного інформаційного контенту. Засоби уникнення фактологічних помилок. Фактчекінг у роботі журналіста.

Майстерня журналіста 3. Ази новинної грамотності. Майстерність підготовки новинного контенту. Дотримання професійних стандартів при написанні медіатекстів. Особливості перепощування новин в інтернет-виданнях.

Майстерня журналіста 4. Композиція журналістського твору. Оформлення цитат, коментарів, мультимедійного контенту. Новинна замітка – найпоширеніший і найпростіший інформаційний жанр журналістики.

Майстерня журналіста 5. Журналістська етика в текстах: особливості дотримання і коректність висловлювань. Висвітлення чутливих тем у медіаматеріалах. Гендерно збалансований підхід.

Майстерня журналіста 6. Особливості журналістської праці над підготовкою текстів для онлайн-ЗМІ: мовна практика й редакторська культура. Мистецтво творення заголовків.

Майстерня журналіста 7. Майстерність створення інформаційних медіажанрів: текстове інтерв'ю.

Майстерня журналіста 8. Майстерність створення інформаційних медіажанрів: репортаж. Методика роботи журналіста над фоторепортажем.

Майстерня журналіста 9. Майстерність створення інформаційних медіажанрів: журналістське розслідування.

Майстерня журналіста 10. Професійна майстерність журналіста.

Творчо-практичний блок

Майстерня журналіста 1.

Журналістський текст як особливий інформаційний продукт.

Мистецтво створення якісних журналістських текстів.

Дотримання авторського права й боротьба з плагіатом

Теоретичні питання для розгляду

1. Поясніть, чому журналістський текст – це особливий інформаційний продукт?
2. Написання журналістського твору – це творчий чи раціональний процес?
3. Що таке якісні живі тексти?
4. Як зробити матеріал цінним для аудиторії?
5. Як знайти ресурс для створення якісного тексту?
6. Чи варто практикуватися щоденно з написання текстів?
7. Як знайти свою тему?
8. Чи потрібно бути допитливим?
9. Яку роль при підготовці медіаматеріалів відіграють соціальні мережі?
10. Наскільки важливо говорити з людьми?
11. Чи потрібно читати професійну пресу, форуми, переглядати відеоресурси?
12. Наскільки важлива орієнтація на читацьку аудиторію?
13. Що Ви знаєте про авторське право в журналістиці?
14. Що таке копірайт / копірайтинг тексту?
15. Що таке рерайт / рерайтинг тексту?
16. Що таке копіпейст / копіпаст тексту?

Практична частина

1. Прокоментуйте слова відомого письменника та журналіста Джорджа Оруела: *«Журналістика – це писати про те, про що ніхто не хоче писати. Все інше – піар».*

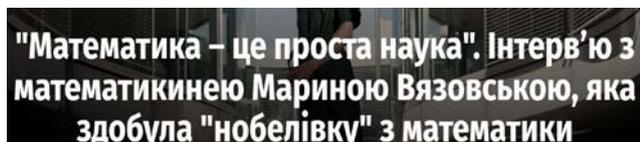
2. Розгляньте подану нижче картинку, прокоментуйте її.

3. Одного разу Ернест Хемінгуей пообіцяв, що напише оповідання, яке складатиметься всього з шести слів, але яке здатне зворушити будь-якого читача. Автор виграв суперечку, написавши: *«Продаються дитячі черевички. Неношені».* Як Ви думаєте, чому?

4. Прокоментуйте думку медіаекспертки Романії Горбач про важливість грамотності для журналіста: *«Виробіть у собі звичку не лінуватись перевіряти всіх і все: прізвища, імена, географію, біографічні дані героїв, цифри тощо. Краще потратити лишню годину на тлумачний словник української мови, аніж червоніти за свої помилки. Адже хотіти писати – це чудово. А хотіти писати грамотно – це вже професія».*

5. Прокоментуйте доцільність / недоцільність уживання фемінітивів у поданих заголовках. Проаналізуйте мовну культуру представлених медіа назв.

ПОСОЛКА США В УКРАЇНІ ВІДВІДАЛА МЕДІАБАЗУ ІМІ В ПОЛТАВІ ТА ОБГОВОРИЛА ВИКЛИКИ ДЛЯ ЖУРНАЛІСТІВ

"Скільки коштує ваша совість, пані суддя?" Що кажуть про справу щодо зґвалтування неповнолітньої на Закарпатті

6. Порівняйте два новинні матеріали з різних волинських інтернет-ЗМІ. Чому в них є ознаки копійцтва? Прокоментуйте.

Як стало відомо, у Горохові, Миркові і Лемешеві 11 вересня всіх охочих будуть вакцинувати від коронавірусу вакциною Pfizer.

Про це **повідомляють** на сторінці КНП «Горохівський центр ПМД» Горохівської міської ради у Facebook.

Щеплювати будуть вакциною Comirnaty-Pfizer (виробник – Німеччина, Бельгія).

Вакцинація проходитиме у:

- Горохівській АЗПСМ з 9:00 по 12:00;
- с. Мирків з 12:30 по 14:00;
- с. Лемешів з 14:30 по 16:00.

До слова, для запису на вакцинацію телефонуйте 099 62 79 884, Ірина.

У Горохові, Миркові і Лемешеві 11 вересня всіх охочих будуть вакцинувати від коронавірусу вакциною **Pfizer**.

Про це **повідомляють** на сторінці КНП «Горохівський центр ПМД» Горохівської міської ради у Facebook.

Щеплювати будуть вакциною Comirnaty-Pfizer (виробник – Німеччина, Бельгія).

Вакцинація проходитиме у:

- Горохівській АЗПСМ з 9:00 по 12:00;
- с. Мирків з 12:30 по 14:00;
- с. Лемешів з 14:30 по 16:00.

Для запису на вакцинацію телефонуйте 099 62 79 884. Ірина.

8. Порівняйте два тексти інтернет-видань «Конкурент» і «Волинь Post». Чи мають ці матеріали ознаки копірайтингу, рерайту чи копіпесту? Відредагуйте виявлені редакторські неточності.

Лучанка проїхала 160 км на Світязь велосипедом

Сьогодні, 07:15

Рекомендувати 0 Post

Дівчина з Луцька **Вікторія Струсь** вирішила дістатися до курортного серця Волині не найлегшим способом – на велосипеді.

Про це вона розповіла у своїх соціальних мережах, передає "Конкурент".

Дорогу розпочала ще вдосвіта навіть попри те, що ввечері минулого дня себе почувала зле та мала підвищену температуру. Але не здалась і таки вирушила у нелегку мандрівку.

«По відчуттях – класно. Цілий день сонце і 30

градусів... Яюсь буде. Проїхали Луцька, нам просто прямо. Дуже багато прямо», – розповіла мандрівниця.

Через певний час дівчина вже почала скаржитися на біль у сідницях та колінах. На 40-му кілометрі у неї закінчилась вода, тому робила перерву на АЗС. Разом з тим і змінила свого залізного коня. З новим, зі слів Вікторії, набагато легше їхати. Крім води, вона ще перекусила і знову рушила підкорювати цей шлях.

Згодом ноги та руки теж дали про себе знати й велосипедистка зупинилася та зробила невелику розминку.

«Чесно, я вже готова поїхати з Ковеля маршрутною (усміхається, – ред.)», – каже у відео Вікторія.

Далі – знову зупинка на АЗС, відпочинок та кілометри доріг, які ніяк не закінчувалися. «Серед усіх моїх ідей – ця була не з найкращих», – усміхаючись каже Вікторія.

Але дістатися до озера вона таки змогла й додала: не шкодує про таку подорож і дуже щаслива, що змогла подолати ці кілометри.

Лучанка проїхала 160 км на Світязь велосипедом (відео)

Четвер, 22 серпня 2024, 17:55

4758 0 0

Дівчина з Луцька **Вікторія Струсь** вирішила дістатися до курортного серця Волині не найлегшим способом – на велосипеді.

Про це вона розповіла у своїх соціальних мережах.

Дорогу розпочала ще вдосвіта навіть попри те, що ввечері минулого дня себе почувала та мала підвищену температуру. Але не здалась і таки вирушила у нелегку мандрівку.

“ «По відчуттях – класно. Цілий день сонце і 30 градусів... Яюсь буде. Проїхали Луцька, нам просто прямо. Дуже багато прямо», – розповіла мандрівниця. ”

“*«По відчуттях – класно. Цілий день сонце і 30 градусів... Яюсь буде. Проїхали Луцька, нам просто прямо. Дуже багато прямо», – розповіла мандрівниця.*

”

Через певний час дівчина вже почала скаржитися на біль у сідницях та колінах. На 40-му кілометрі у неї закінчилась вода, тому робила перерву на АЗС. Разом з тим і змінила свого залізного коня. З новим, зі слів Вікторії, набагато легше їхати. Крім води, вона ще перекусила і знову рушила підкорювати цей шлях.

Згодом ноги та руки теж дали про себе знати й велосипедистка зупинилася та зробили невелику розминку.

“*«Чесно, я вже готова поїхати з Ковеля маршруткою (усміхається, – ред.)», – каже у відео Вікторія.*

”

Далі – знову зупинка на АЗС, відпочинок та кілометри доріг, які ніяк не закінчувалися. *«Серед усіх моїх ідей – ця була не з найкращих», – усміхаючись каже Вікторія.*

Але дістатися до озера вона таки змогла й додала: не шкодує про таку подорож і дуже щаслива, що змогла подолати ці кілометри.

Нагадаємо: нещодавно наші журналісти вирішили порахувати, у **скільки може обійтися дорога з Луцька на Світязь** залежно від виду транспорту.

9. Проаналізуйте подану журналістську публікацію і доведіть, що вона має ознаки копірайтингу. Визначте маркери, які на це вказують.

[«День Прапора: як у Луцьку підіймали найбільший стяг області»](https://konkurent.ua/publication/142039/den-prapora-yak-u-lutsku-pidiymali-naybilshiy-styag-oblasti/) («Конкурент», 23.08.2024). <https://konkurent.ua/publication/142039/den-prapora-yak-u-lutsku-pidiymali-naybilshiy-styag-oblasti/>

Творча лабораторія журналіста

Командна робота: написання спільної новини за заданим початком, обговорення ключових вимог і структури новинного тексту, озвучення спільнотексту.

Виконання тесту «Чи вмієте Ви написати адекватну новину».
<https://medialab.online/news/test8/>

Майстерня журналіста 2.

Факт як документальна основа журналістського твору. Медіаграмотний підхід до творення сучасного інформаційного контенту. Засоби уникнення фактологічних помилок. Фактчекінг у роботі журналіста

Теоретичні питання для розгляду

1. Яку роль у журналістському тексті відіграє факт?
2. Чи може журналіст підмінювати факти і вдаватися до маніпуляцій?
3. Які основні правила медіаграмотної людини?
4. Яка інформація в мережі сьогодні шкідлива?
5. Як виявити фотофейк? Які його ознаки?
6. Які ознаки вказують на те, що акаунт фейковий?
7. Чому в умовах війни в людей часто відсутнє критичне мислення?
8. Що таке дипфейк? Які приклади застосування цієї технології Ви знаєте?
9. Що таке джинса в журналістиці?
10. Які різновиди джинси Ви знаєте?
11. Що таке фактчекінг?
12. Які ознаки підробленого документа?
13. Чи корисні технології ШІ для створення журналістських текстів?
14. Розкажіть про позитивні та негативні аспекти штучного інтелекту в роботі сучасного медійника.

Практична частина

1. Пригадайте, що таке факт, а що таке судження в журналістському тексті. Розгляньте подану нижче картинку й проаналізуйте ознаки фактів і суджень. Чим повинен оперувати

журналіст при створенні медіаматеріалу? У яких матеріалах медійники повинні використовувати лише факти, а у яких факти і судження?

ВІВЧАЙ ТА РОЗРІЗНЯЙ:
інфо-медійна грамотність

IREX

ФАКТ

Цифри, дати, події, явища, статистика, докази, зафіксовані досягнення, реальні випадки з життя тощо

Є незмінним після того, як відбувся. Втрачає правдивість тоді, коли його заперечує поява нового факту

Для його повідомлення часто використовуються дієслова: є (було, буде), показувати, демонструвати, фіксувати, відкривати, доводити тощо

Існує і зазвичай сприймається сам по собі, незалежно від того, хто і коли його повідомив

В медіа зазвичай подаються в рубриках: «Новини», «Події», «Розслідування», «Афіша», «Календар» тощо

Розрізняють:

- 1 Доведені факти – правда, підтвержена доказами
- 2 Факти, які треба перевірити – твердження, в яких є недостатньо доказів
- 3 Фейки - неправда, представлена як факт

?

СУДЖЕННЯ

Думки, погляди, розмисли, умовиводи, припущення, міркування, відчуття, надії, сподівання тощо

Може змінюватися залежно від настрою та мети людини або виникнення нових фактів, на основі яких створено

Для його повідомлення часто використовуються дієслова: думати, вважати, припускати, відчувати, сподіватися, висловлювати тощо

Зазвичай сприймається невідривно від того, хто його повідомляє, і не існує без свого автора

В медіа зазвичай подаються в рубриках: «Думка», «Погляд», «Редакторська колонка», «Авторські статті» тощо

Розрізняють:

- 1 Думку – судження, базоване на фактах
- 2 Погляд, або переконання – судження, засноване на вірі, моралі або цінностях
- 3 Упередження – думка на підставі недостатніх або не повністю досліджених доказів

2. З'ясуйте значення термінів: *медіаграмотність, фейк, фактчекінг, фільтрувати інформацію, дезінформація, маніпуляція, пропаганда, чутка.*

3. Розгляньте подану нижче картинку. Назвіть зображені факти і судження.

4. Ви натрапили на такі новини в одному з телеграм-каналів. Якою буде Ваша реакція? Яким джерелам можна довіряти, а яким ні?

Українців атакують отруйні павуки?: у Мережі несеться справжній "апокаліпсис"

Українці отримали вже понад 20 млн грн у межах програми «національний кешбек» — Мінекономіки

Київ посів п'яте місце у світовому рейтингу із забруднення повітря

Показник є небезпечним для чутливих груп населення

Суспільство 1,1 т.

Повідомили в соцмережі X.

5. Подумайте, що варто зробити, якщо Ви натрапили на інформацію, яка викликала у Вас бурхливі емоції? Ознайомтеся з поданою нижче інформацією, опублікованою в соціальній мережі. Чому вона фейкова? Які ознаки вказують на це?

 Привітання з днем народження ·
Стежити
6 д. · 🌐

 Зізнання мами:
Я лише хотіла, щоб вона трохи заспокоїлася...
А тепер вона більше не бачить.

 6-річна Марійка. Щодня — комп'ютер. Як у багатьох дітей.
«Ще хвилинку...»
«Нехай хоча б спокійно поїсть...»
«У всіх ігри...»

Аж поки одного дня вона сказала лише:
«Мамо... стало темно.»

 Вона не скаржилася. Не плакала.
Просто сідала все ближче.
Тицяла носиком у монітор.
Засинала серед дня.

Ми ігнорували сигнали. Бо ж «у дітей це нормально».

 Діагноз?
Крововилив під сітківку. Ураження зорового нерва.
 Втрата зору. Незворотна.

 Я — її мама.
І я віддала б усе, щоб повернути час.
Але не можу.

...але не можу.

Тому прошу тебе:
 Перш ніж ще одна дитина втратить змогу бачити світ — ПОДІЛИСЬ.
Не для того, щоб налякати.
А щоб хтось сьогодні відклав мишку і запитав:
«Ходімо, пограємо разом.»

 Цей пост не змінить минуле Марійки.
Але може врятувати майбутнє інших дітей.

 [#ПокиНеНасталаТемрява](#)
 [#ОчіДитиниНеВитримаютьУсього](#)
 [#ПоділисьІзЛюбові](#)
 [#НеМониторАТи](#)

6. Уявіть ситуації, подані нижче. Прокоментуйте, що варто зробити.

У соцмережах ви натрапляєте на пост із закликом терміново задонатити кошти на дрон для однієї з бригад. Автор – людина, про яку ви раніше не чули. Які дії допоможуть визначити, що цей збір справжній, а не шахрайський? Оберіть усі правильні твердження.

А) Оцінити довіру до збору за кількістю підписників та активністю акаунта організатора — якщо багато підписників і давня історія публікацій, збір, ймовірно, перевірений.

Б) Попросити офіційний лист від військової частини з підписом командира підрозділу, для якого проводиться збір.

В) Задонатити невелику суму, щоб перевірити, чи волонтер прозвітує.

Г) Звернути увагу на тон і формулювання поста: надмірна драматизація або відсутність конкретики (“терміново!”, “на конкретний напрямок”) мають насторожити.

Д) Перевірити, чи вказані відкриті реквізити (банка, окрема картка для збору) і чи публікуються звіти про попередні закупівлі.

У Telegram-каналі Ви натрапили на повідомлення: «Україну накриє крижаний апокаліпсис: морози до -15 градусів паралізують країну, — попереджають синоптики!». Якими мають бути ваші дії?

А) Надіслати близьким це повідомлення для того, щоб вони краще підготувалися до негоди.

Б) Перевірити першоджерело: знайти офіційний прогноз Українського гідрометеорологічного центру або пряму цитату синоптика, звернути увагу на регіональний аспект, точні дати, формулювання та чи не перекручено акценти; лише після цього оцінити інформацію.

В) Вважати, що драматичний заголовок виправданий, аби краще попередити читачів.

Г) Подивитися, чи є ця новина в інших Telegram-каналах.

Продавець розмістив оголошення про продаж смартфона. «Покупець» запропонував перейти у Viber, розпитував про стан товару, просив фото та надіслав посилання нібито для «підтвердження отримання коштів», після чого попросив дані картки, залишок і код із SMS. Які ознаки вказують, що покупець шахрай? Оберіть усі правильні відповіді.

А) Перехід спілкування у месенджер поза межами торговельного майданчика.

Б) Надсилання посилання нібито для «отримання коштів».

В) Детальне розпитування про стан товару та прохання надіслати фото.

Г) Запит даних картки, залишку на рахунку чи коду з SMS.

Д) Відсутність підтвердження покупки у власному акаунті на сайті.

7. Подивіться уважно на світлини. Що вказує на те, що вони створені за допомогою штучного інтелекту? Які ознаки ШІ-зображень Ви знаєте? Яка мета поширення таких картинок? Уявіть, що це реальні світлини. Придумайте до них реалістичні підписи без емоцій і маніпуляцій.

Ukrainian News · Стежити 12 лют. · **Emery Hamilton · Стежити** 5 д. · **Emery Hamilton** 10 год ·

Через те, що ми такі бідні, з нами ніхто навіть не привітався. 🙄👉❤️ Я не розумію, чому люди соромляться ставити лайки під такими фотографіями. Ця дівчинка намалювала портрет своїх покійних батьків, але ніхто її не підтримав! 🙄👉❤️

51,7 тис. 3,4 тис. коментарів 651 поширення 1,5 тис. 49 коментарів 14 поширень

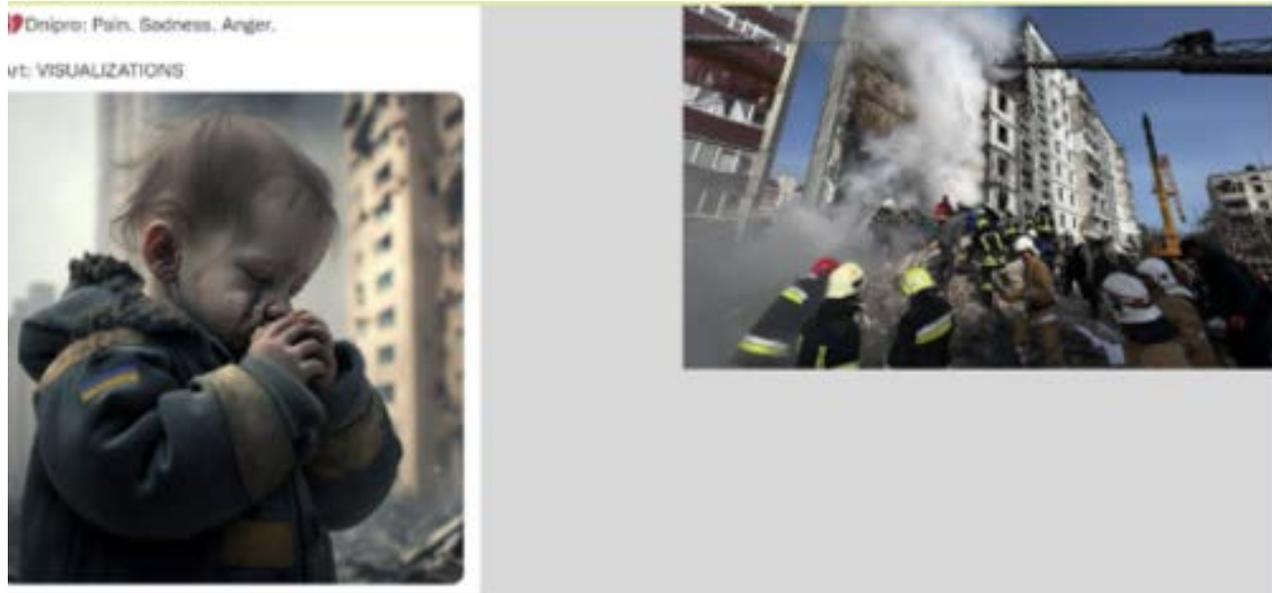
Avah Gibbs · Стежити 4 д. · **Майбутнє України · Стежити** 5 д. · **Ukrainian News** 1 год ·

Витрачено багато сил, але жодного відгуку 🙄👉 Без їжі, вирощеної фермерами, не було б хліба на наших столах. Дякуємо всім фермерам світу! Ми трійнята.нам сьогодні три роки, наші батьки пішли на війну, і бабуся приготувала нам кекси. Ми їй дуже вдячні!

4 тис. 171 коментар 53 поширення 3,4 тис. 96 коментарів 69 поширень

8. Уявіть, що Ви пишете новину про чергову російську атаку. У матеріал Вам потрібно додати фото. Яке з них Ви оберете для ілюстрації трагедії? Чому?

9. Розгляньте подане нижче повідомлення. Які текстові ознаки свідчать про те, що воно маніпулятивне і йому не можна довіряти?

ЦЕ ШОКУЄ!
X Дівчинка з Луганщини передбачила перебіг на кінець війни.

Улітку 2021 вона відчувала дивні видіння, які точно показували початок війни, але ніхто не надав цьому значення. Нещодавно, її батько запитав про дату закінчення війни, й відповідь вразила всіх: «Кінець війни настане тоді, коли рф зробить ...» ...показати текст повністю

10. У поданих нижче інформаційних чутках відшукайте текстові маркери того, що вони фейкові. Яка мета їхнього поширення ворогом?

По вайбер-групах : "Доброго вечора ,шановні. Увага!!!!!!?!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!
Хочу повідомити,
(дотримуємось)Інформація достовірна!!!!
.Від завтра (тобто 00.01) Ми стоїмо на прослуховуванні наших ворогів.
Пояснюю- в телефонному режимі,маємо обговорювати лише „побутові „питання !!!
Від нині,ні адрес ,ні імен,ні обставин,ні міст,не повинно лунати з телефонів. До того часу ,поки не буде знищена російська вишка.Давайте не підводити наші ЗСУ. Будь ласка,розповсюджуйте по групах. Лише достовірних. Попереджені-озброєні!!!!)
Слава Україні!!!! Смерть ворогам!!!!
І знаєте,доброї нам ночі!!!!!"

Протягом 2-3 діб обов'язково реагувати на сигнали "ракетна небезпека", "повітряна тривога". (Убуття в бліндаж, сховище тощо).
Очікується масований ракетний. Завтра в 4.00 можливий повномасштабний наступ. Зі сторони Білорусі дрг просунуться до 15-20 км для відволікання наших військ. Будуть здійснюватись ракетні та авіа удари по всій країні, бази, жд станції, критична інфраструктура. Основні зусилля схід південь.
Від ССО ЗСУ:

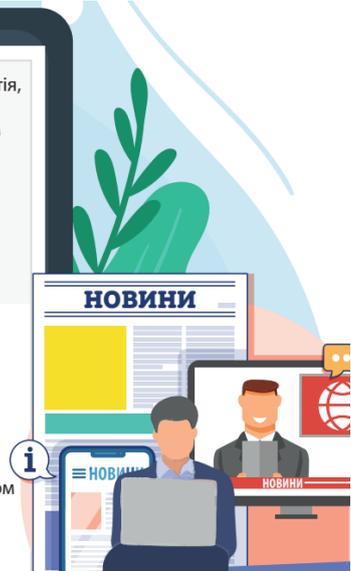
11. Проаналізуйте подану нижче інформацію. З'ясуйте, що таке джинса і які її ознаки.

Джинса - матеріал, що є рекламним за сутністю, але видає себе за журналістський, бо не позначений як реклама зрозумілим для переважної більшості людей чином.

ОЗНАКИ ДЖИНСИ

- ✓ згадується лише одна торговельна марка (політична партія, прізвище кандидата) або інша виставляється як свідомо програшна); матеріал повністю присвячено економічним чи політичним досягненням бренду;
- ✓ матеріал не має явного інформаційного приводу;
- ✓ ідентичне повторення матеріалу в кількох джерелах;
- ✓ матеріал присвячений конфліктові, відображена позиція тільки однієї сторони;
- ✓ окреслюється проблема, а її розв'язання пов'язане з певним брендом;
- ✓ фігурують сумнівні експерти; представник підприємства (бренду) виступає як експерт, часто не у своїй темі;
- ✓ найчастіше розміщується в рубриках: «Думка», «Новини компанії», «Позиція», «Актуально» тощо;
- ✓ матеріал виходить без підпису автора або під псевдонімом (Степан Лісовий, Петро Степовий, Марина Лугова тощо);
- ✓ стиль та навіть мова матеріалу не відповідає стилю і мові видання.

12. Чому подані заголовки не можна вважати такими, що містять джинсу?

Бійці "Фавориту" отримали ще 50 FPV-дронів від FAVBET Реклама

Знизити смертність на дорогах України - реально РЕКЛАМА

13. Проаналізуйте подані заголовки і вкажіть, який вид джінси вони демонструють.

—
Lay's: якість, що починається з відповідальності

У хабі "ЯМаріуполь" у Дніпрі триває видача продовольчої допомоги від Фонду Ріната Ахметова

В усіх областях має бути достатня кількість «Пунктів незламності» - Зеленський

- Група ОККО за 9 місяців сплатила 10,3 млрд гривень податків (РБК-Україна)
- ПУМБ видав кредити ФОП на суму більше 450 млн грн (Obozrevatel)
- Гендиректор COMFY Ігор Хижняк став "СЕО року" (УНІАН)

Київ вистояв і завдяки їм: Кличко відзначив працівників комунального фронту столиці

Гра вдалась. В перший день весни волинянка зірвала 500 тисяч гривень у лотерею

Творча лабораторія журналіста

Проаналізуйте фрагменти з журналістського матеріалу «*Видатні письменники та поети Рівненщини*». Які мовні й фактологічні неточності він містить? Які ознаки вказують на те, що він створений за допомогою ШІ? Відшукайте ці текстові вказівники.

<https://rivne-day.com/outstanding-writers/>

РІВНЕ ІНФО

Видатні письменники та поети Рівненщини

Liza – 20 Жовтня, 2024

Їх слово зачаровує, закохує, бентежить і змушує задуматись, помислити над щоденним і вічним. Саме про такі речі писали **письменники Рівного** і області. На знак вдячності і пошани їхніми іменами названі вулиці, на честь них зведені пам'ятники. Рівненщина стала колыскою для багатьох талановитих митців, чиї твори вплинули на розвиток української літератури.

Видатні письменники Рівного та Рівненської області

Ліна Костенко – поетеса, есеїстка

Її вірші «Тіні пам'яті» і «Слова з вогню», захоплюють читачів своїм проникливим змістом і емоційною насиченістю. Костенко також пише есе, в яких порушує важливі соціальні теми і досліджує питання ідентичності і національної пам'яті. Мистецтво Костенко активно обговорюється на літературних платформах та в медіа, за що вона здобула визнання серед читачів.

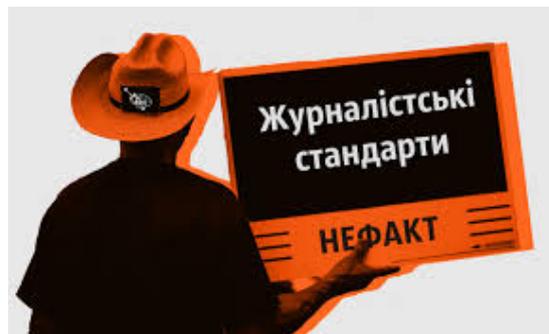
Василь Слапчук – прозаїк і драматург

Видатний український літератор, прозаїк і драматург. Літературна спадщина охоплює різні жанри, і він відомий завдяки своїм хітам – «Крила» і «Звук води», а також драмам, які втілюють в українських театрах. Слапчук займається просвітницькою діяльністю і організовує тематичні заходи.

Майстерня журналіста 3.

Ази новинної грамотності. Майстерність підготовки новинного контенту. Дотримання професійних стандартів при написанні медіатекстів. Особливості перепощування новин в інтернет-виданнях

Теоретичні питання для розгляду

1. Які події є новинами?
2. Хто такі ньюзмейкери?
3. Назвіть типові ознаки новини.
4. Які критерії справжньої новини?
5. Як відрізнити справжню новину від інформаційного сміття?
6. Назвіть основні джерела новин.

7. Які вади сучасних українських новин?
8. Що таке «паркетні» новини?
9. Які основні журналістські стандарти Ви знаєте? Розкажіть про них.
10. Що таке баланс думок і кутів зору в журналістському тексті?
11. Що передбачає стандарт достовірності?
12. Що таке джерела інформації: компетентні; причетні до події; готові відповідати за сказане; анонімні джерела? Чи можуть соціальні мережі бути джерелами інформації?
13. Що таке відокремлення фактів від коментарів у медіатексті?
14. Що передбачає стандарт точності інформації?
15. Що таке стандарт повноти інформації?
16. Наскільки важливий стандарт оперативності?
17. Що передбачає стандарт доступності подання інформації?
18. Як змінився підхід до дотримання професійних стандартів в умовах війни? Які стандарти виходять на передній план? А які ні? Поясніть, чому.
19. Чому в умовах війни стандарт повноти інформації обмежений?
20. У чому суть оперативного подання новини та які критерії її цінності?
21. Які особливості перепошування новин в інтернет-виданнях?

Практична частина

1. Про порушення якого стандарту свідчить уживання в журналістському тексті зазначених конструкцій: *«ми спілкувалися з людьми, і вони кажуть», «зазначають аналітики», «на думку експертів», «військові переконані», «про це говорять хлопці», «військові експерти кажуть», «досвідчені фахівці говорять», «на думку багатьох розвідників», «сусіди та волонтери кажуть».*

2. Уявіть, що Ви натрапили на таке повідомлення в мережі «В Україні підвищили штрафи за порушення правил дорожнього руху: що чекає на водіїв», при цьому автори посилаються на зареєстрований законопроект. Як правильно оцінити таку новину з погляду достовірності та коректності формулювань. Оберіть усі правильні відповіді.

А) Реєстрація законопроекту – лише старт: далі він має пройти профільний комітет, перше читання (за основу), підготовку правок, друге читання (у цілому), підпис спікера парламенту й Президента та офіційне оприлюднення.

Б) Якщо законопроект зареєстровано, зазвичай він автоматично стає законом – тож формулювання в новині є коректними і достатніми.

В) Формулювання подібних заголовків без згадки про поточну стадію проходження законопроекту маніпулятивне: реєстрація ≠ ухвалення, результат невідомий.

Г) Стадію документа можна перевірити на офіційному сайті Верховної Ради: у розділі «Законопроекти» ввести номер і відкрити картку законопроекту → «Стан проходження».

Д) Посилання на зареєстрований законопроект достатньо підтверджує, що зміни набудуть чинності найближчим часом.

3. Проаналізуйте подані заголовки. Порухення якого професійного стандарту вони демонструють?

Нова масована атака: маг назвав найнебезпечніший день на цьому тижні

Анжела Бачевська 13:52, 13.02.23 2 хв. 70646

Екстрасенс Роман Шепицький заявив, що найбільш напруже обстановка на фронті буде в середині тижня.

ТОН Астроляжжя Краще YouTube Експозитивна Імідж Політика Війна Ізмовіт Прогноз Рід Зоросв

Астролог назвав точні роки, коли війна в Україні досягне піку і завершиться

Ігор Березинський 10:36, 13.02.23 19хв. 27хв.

Питання Сторі Історії Читати на російському

Мольфар відповів, скільки ще триватиме війна в Україні

Діана Могилевич 13:12, 13.02.23 3 хв. 247178

«Мої бачення та розклад карт Таро вказують на кілька важливих аспектів, які впливатимуть на тривалість конфлікту», - каже експерт.

4. Недотримання якого стандарту демонструють наведені фрагменти із журналістських текстів?

1) «Списки кандидатів справді довелося поновлювати. Але через те, що голова міськвиборчкому безвідповідально поставилася до зберігання документації»;

2) «Медицина не на кожен гаманець, а лікуватися – розкіш»;

3) «Те, що хворіти зараз – розкіш, українці знають добре. І на державу сподіватися – марна справа».

5. Чому подані конструкції із журналістських текстів свідчать про порушення стандарту відокремлення фактів від думок? «Радимо киянам одягатись тепліше і дійсно користуватись

громадським транспортом»; «Тож сподіваємось, що людям допоможуть і шляхи таки розчистять більш ефективно»; «За таких погодних умов російські кораблі навряд чи зможуть виходити в море та запускати смертоносну зброю по території України»; «Дійсно, тут уже виникає друге питання, інше, яке стосується готовності самого НАТО, Північноатлантичного альянсу, і цих країн».

6. Під час споживання інформації важливо фільтрувати джерела. У цьому може допомогти «білий список медіа». Які твердження щодо нього є правильними? Оберіть усі правильні відповіді.

А) «Білий список медіа» містить джерела, які значною мірою дотримуються професійних стандартів журналістики, тому користувачі можуть орієнтуватися на них як на більш надійні.

Б) «Білий список медіа» робить перевірку посилань і першоджерел зайвою — достатньо довіряти самому переліку.

В) Якщо помилка трапляється, медіа з «білого списку» оновлюють матеріали, публікують уточнення чи спростування.

Г) «Білий список медіа» створюється і контролюється державними органами, тому користувачі можуть повністю покладатися на нього.

7. Проаналізуйте подані заголовки й аргументуйте думку, який журналістський стандарт вони порушують і які неточності містять.

На Волині до чортиків п'яний водій спробував «порішати» – не вийшло

Вівторок, 13 травня 2025, 12:25

Знайшов ключ у під'їзді: лучанка у квартирі заскочила грабіжника

Понеділок, 28 квітня 2025, 12:34

8. Проаналізуйте виділені лексеми, що мають емоційне забарвлення. Який стандарт вони порушують? Чому після повномасштабного вторгнення такі слова відповідали суспільному запиту і стали поширеними в медіа? Які з них доцільні в журналістських текстах, а які ні? Чому? «Рашисти називають це «освобождение», а весь адекватний світ «геноцидом» («Факти ICTV», 13.03.2022); «Варварські війська путіна завдають ракетно-бомбових ударів по населених пунктах» («Факти ICTV»,

13.03.2022); «На Київщині путінські нелюди розстріляли колону з жінками та дітьми» («Факти ICTV», 13.03.2022); «Нам хочеться, щоб це жахіття якнайшвидше закінчилося, тому, здається, готові голими руками бити орків» («Факти ICTV», 13.03.2022).

9. З'ясуйте, який стандарт порушують виділені конструкції із фрагментів журналістських текстів, які демонструють безпідставні гіперболізовані узагальнення: «більшість людей все ж таки дослухались до порад Київської міської військової адміністрації», «тому що всі замерзають», «весь громадський транспорт він переповнений, однак він працює справно і він приходить вчасно» (телеканал «Рада»); «тих, ким захоплювалася вся Україна», «це розуміють усі», «багато киян вирішили залишити свої автівки вдома» (телеканал «1+1»); «в Україні нема кому працювати»; «але від сусідів, партнерів, друзів, українці чекали більшого розуміння» (телеканали «СТБ» і «ICTV»); «вибухи були настільки потужними, що їх почуло усе місто» (телеканал «Ми – Україна»).

10. Який стандарт порушили медійники в телесюжетах у поданих ситуаціях?

1) 27 листопада 2023 року на телеканалі «Рада» журналісти розповідали про снігову негоду в різних областях України, а демонстрували відео лише з Одещини.

2) Говорячи про ДТП в Одеській області, на телеканалі під час прямого ефіру показували пішоходів у Києві.

3) Медійниця стверджувала, що «дороги в області розчищають за пріоритетністю, першочергово працюють на шляхах міжнародного та національного значення». А в цей момент показували, як дві комунальниці лопатами чистять від снігу тротуар у Кропивницькому.

4) Кореспондентка з Одеси коментувала про ситуацію на автошляхах, а в ефірі демонстрували відео вулиці.

11. У матеріалі про зміни до мобілізації, який виходив на екрани, двічі було цитування із вказівкою на джерело «сказав Давид Арахамія», «підсумував Арахамія». Який стандарт порушили медійники і що варто було додати?

12. Який професійний стандарт порушують медійники, коли в текстах уживають складні для висловлювання синтаксичні конструкції канцелярського стилю? *«слідчі повідомили про підозру п'яťом посадовцям ДСНС. Зокрема, начальнику управління авіації та авіаційного пошуку і рятування ДСНС України, виконувачу обов'язків командира спеціального авіаційного загону, заступнику командира з льотної підготовки, командирю авіаційної ескадрильї та начальнику служби безпеки польотів спеціального авіаційного загону оперативно-рятувальної служби цивільного захисту ДСНС України з міста Ніжин Чернігівської області».*

13. Поясніть значення виділених іншомовних слів. Прокоментуйте, який стандарт порушують журналісти, уживаючи в тексті маловідомі іншомовні лексеми: *«облаштували спортивний майданчик для воркауту»;* *«ми повинні залишити дискрецію»;* *«був таким краштестом»;* *«це не зовсім американський шатдаун, але щось дуже на нього схоже»;* *«включає в себе авторефлектометр, проектор знаків і автоматичний цифровий флорптер».*

14. Чому не допустимо подавати в журналістських заголовках маловідомі аббревіатури? Який при цьому стандарт порушують медійники? Відредагуйте подані заголовки, замінюючи аббревіатури: *«Артур Міхно, співзасновник і CEO Work.ua»;* *«У ЦПТО ДСЗ»;* *«Сказали, що буде з МАФами на Волині»;* *«У ЛПЕ відбулися зміни: повідомили, які саме».*

Творча лабораторія журналіста

1. Перегляньте найсвіжішу денну стрічку новин будь-якого регіонального медіа. На занятті представте усний аналіз за такими особливостями: тематика новинного контенту, часові проміжки виходу новин, прив'язаність до регіонального чи всеукраїнського контенту, позитивні чи негативні тенденції.

2. Проаналізуйте поданий матеріал з погляду новинної грамотності, вимог до написання журналістського повідомлення. Укажіть на помилки, наявні в поданому тексті.

Інформатики, математики і весняні Горгани

Днями відбувся тиждень математичного факультету. Кульмінаційним заходом цього дійства став туристичний похід у Карпати 16-18 травня. Подібний похід був такої ж пори минулого року. Поки що це радше співпадання, та плекаю надію, аби стало традицією факультету. А розпочиналося все так. Спочатку було анонсовано оголошення на факультеті та в соціальних мережах. Зо два тижні збору групи і ось ввечері 15 травня ми уже стартуємо. У складі двадцять однієї людини під пісню „Я їду в Карпати, зелені Карпати» вирушаємо із Луцька. Хтось спить, хтось дрімає, хтось слухає доранку заздалегіть підібрану музику, де оспівуються гори, горалі, Черемоші та смереки. Так би мовити розпалюємо апетит до звідання гір. Хтось же їде уперше. Цікаві розмови за чашкою чаю біля багаття, споглядаючи на міні вистави, пантоніми. Найбільш затяжними виявилися співи, до опівночі. Вражаюче було зустріти високо на полонині отару овець і кіз. Благодійний звук від дзвіночків на вівцях. Неймовірними були оповідки вівчарів. Варто відмітити, що особливого статусу і престижності походу надавала участь викладачів: зав. кафедрою геометрії і алгебри, доцента Волошиної Т.В., Павленко Ю.С., Гришанович Т.О., Степанюка С., що є старшими викладачами кафедри прикладної математики та інформатики. При поверненні в село на одній із найкрасивіших вершин хребта із превеликим бажанням всі однодушно виголосили молитву «За Україну». Вчимося відпочивати разом, заодно і вивчати куточки Срібної Землі. Певен, що кожен уже подякував особисто нашому гіді Корсун Оксані, та не можу ще раз від усіх не висловити вдячності. Спасибі Вам, пані Оксано!

Майстерня журналіста 4.
**Композиція журналістського твору. Оформлення цитат,
коментарів, мультимедійного контенту.**
**Новинна замітка – найпоширеніший і найпростіший
інформаційний жанр журналістики**

Теоретичні питання для розгляду

1. Що таке новинна замітка і які її основні ознаки?
2. Чому новинну замітку вважають базовим жанром журналістики?
3. Яка структура типової замітки для онлайн-ЗМІ (заголовок, лід, основна частина)?
4. Які вимоги до мови та стилю новинного тексту?
5. Як забезпечити точність, об'єктивність і стислість у новинному матеріалі?
6. Які відмінності має новинна замітка в друкованих і цифрових медіа?
7. Яку роль відіграють джерела інформації у створенні новини?
8. Які види цитат використовувані в журналістських матеріалах (пряма, непряма, змішана)?
9. Коли доцільно застосовувати пряму цитату, а коли – переказ?
10. Які правила пунктуації та оформлення цитат у текстах онлайн-ЗМІ?
11. Як уникати спотворення змісту цитованого висловлювання?
12. Як правильно представляти коментатора чи джерело інформації?
13. Чим відрізняється журналістський коментар від експертного?

14. Як забезпечити баланс думок і дотримання стандарту неупередженості в цитатах і коментарях?
15. Які етичні аспекти потрібно враховувати при цитуванні людей, що постраждали або є учасниками конфліктів?
16. Яку роль відіграють фото, відео, інфографіка, аудіо в сучасній новинній публікації?
17. Які критерії якісного мультимедійного контенту для онлайн-новин?
18. Як забезпечити узгодженість тексту і мультимедіа за змістом і тоном?
19. Як правильно підписувати фото та відео в новинній замітці?
20. Які вимоги до авторського права та етичного використання мультимедійного матеріалу?
21. Які технічні формати найзручніші для мультимедійного супроводу коротких новин?

Практична частина

1. Уявіть, що Ви знайшли цікаву й ексклюзивну новину на сайті іншого медіа й вирішили її перепостити. Ця новина, зі свого боку, є перепостом із третього медіа. Оскільки інформація цікава, то вирішили розмістити її в себе теж. Як Ви будете це робити?

А. Трішки зміните словосполучення й розмістите новину без посилання на джерела.

Б. Не будете нічого змінювати й розмістите новину в тому ж вигляді, що й на сайті, з якого ви її взяли, без посилання на джерела.

В. Розмістите новину без змін, з посиланням тільки на те ЗМІ, де ви вперше побачили цю новину.

Г. Розмістите новину без змін, з посиланнями на обидва ЗМІ — те, яке є першоджерелом інформації, і те, з якого ви, власне, берете новину.

2. Проаналізуйте текстове наповнення і візуальне представлення новини в інтернет-ЗМІ. Прокоментуйте доцільність заголовка, ілюстрації, наявність бекграунду, специфіку оформлення цитати, текстові виокремлення.

Атомний блок на 1 ГВт вийшов з ремонту, це дозволить уникнути відключень, – Міненерго

П'ятниця, 23 серпня 2024, 14:32

👁️ 77 👍 0 💬 0

Атомний енергоблок потужністю 1000 МВт під'єднали до енергосистеми України після дострокового завершення планового ремонту.

Про це повідомила у телеграмі пресслужба Міненерго.

У п'ятницю, 23 серпня, до енергосистеми був підключений атомний блок, який додасть 1000 МВт потужності та стабільності енергосистемі і дозволить не застосовувати обмеження енергопостачання для споживачів.

“*«Енергетики дійсно роблять неймовірні речі у цій складній ситуації, щоб ми залишались зі світлом і теплом. Зараз достроково, але з дотриманням усіх безпекових норм вийшов з планового ремонту і обслуговування черговий атомний блок», – зазначив міністр енергетики **Герман Галущенко.***”

Галущенко також заявив, що підключення цього енергоблоку допоможе збалансувати енергосистему країни та уникнути обмежень електроенергії.

ЧИТАЙТЕ ТАКОЖ:

- **Заступника міністра енергетики затримали на хабарі у пів мільйона доларів (фото, відео)**
- **Звертайтеся в «СТРУМ»: в Україні запрацювала гаряча лінія з питань енергетики**

3. Уявіть себе випусковим редактором одного з онлайн-видань. Прокоментуйте покрокові дії перепощування поданої новини у своєму ЗМІ.

В Одесі місцевий ріелтор коригував подвійний удар «Іскандером» по місту

Сьогодні, 13:08

Рекомендувати 0

Post

СБУ затримала агента фсб, який коригував подвійний удар «Іскандером» по Одесі.

Про це [повідомили](#) у пресслужбі СБУ.

Військова контррозвідка Служби безпеки затримала в Одесі ще одного агента фсб. Ним виявився місцевий ріелтор, який шпигував за Силами оборони та коригував повітряні атаки на місто.

15 березня цього року він «звітував» російській спецслужбі про наслідки подвійного удару по

обласному центру. Тоді окупанти атакували цивільну інфраструктуру портового міста балістичними ракетами «Іскандер-М».

4. Яких журналістських стандартів не дотримано в поданих нижче новинах? Порадьте, як зредагувати медіатексти, аби були дотримані відповідні професійні стандарти.

Сумські іменинники взяли шлюб за добу на горі

11:07 / 27 Червня 2017

Суспільство

25 червня у рамках проекту «Шлюб за добу», який діє у м. Суми, Ярослав та Валерія здійснили свою мрію – поєднали свої серця у визначному для них місці, на горі, у підніжжя якої розташовані Будинок – музей А. П. Чехова.

Обрана молодятами дата народження їх сім'ї є не випадковою, оскільки обоє народилися саме 25 червня.

Відтепер для молодої сім'ї три особистих свята об'єдналися в таку значну дату.

Хакерська атака: експерти радять робити резервну копію даних

28 июня 2017 11:41 по материалам: [Подробности-ТВ](#) 229

Наймасштабніша хакерська атака за всю історію України

Наймасштабніша хакерська атака за всю історію України. Під ударом напередодні опинилися банки, енергетичні компанії, поштові служби та ЗМІ. Усього 200 державних і приватних компаній. І все - через новий вірус - Петя-А, який за розблокування комп'ютерів вимагає гроші.

5. Уявіть, що Ви опинилися в подібних ситуаціях. Як Ви вчините? Прокоментуйте Ваші дії.

6. Ви взяли інтерв'ю у публічної особи, і тепер вам потрібні фотографії, щоб його проілюструвати. На публічному профілі цієї особи в соцмережах є непогані фотографії, які ви могли б використати у своєму матеріалі, і, в принципі, фотографій вашого візаві не бракує в гуглі. Ваші дії:

А. Ви берете фотографію особи, у якої ви брали інтерв'ю, із її публічного профілю в соцмережах. Оскільки профіль публічний, не потрібно узгоджувати чи питати дозволу на це.

Б. Ви берете фотографію з гуглу і просто ілюструєте свій матеріал, без посилання на автора фото.

В. Ви просите дозволу на будь-яку фотографію, яку ви хотіли б використати у своєму матеріалі.

7. На сторінці вашого видання у твітері ви випадково розмістили помилкову інформацію про кількість розслідувань. Це була проста обдруківка, оскільки ви ставили цю інформацію вже під кінець дня. Ваші дії:

А. виправите мовчки твіт і вкажете вірну цифру. Жодних пояснень чи виправдань давати не потрібно, адже на офіційному сайті видання інформація була подана правильно, а це була просто обдруківка на акаунті в соцмережах.

Б. Не будете виправляти взагалі, немає сенсу — у твіті ви розмістили лінк на новину з коректною цифрою.

В. Напишете окремий твіт із вибаченням і коректною цифрою. При цьому попередній твіт ви видалите, щоб він не вводив читачів в оману.

Г. Напишете окремий твіт із вибаченням і коректною цифрою. При цьому попередній твіт ви не видалятимете, нехай ваші читачі знають, що ви визнаєте й виправляєте свої помилки.

6. Мовна культура журналіста. Підберіть правильні рідномовні відповідники до слів і словосполучень: *відносно цього питання, більше року, благополуччя, в минулому році, в повній мірі, закон вступив в силу, займати посаду, на сьогоднішній день, на цих днях, напрям руху, пам'ятник Франка, державна казна, прийняти рішення, протиріччя, раз в рік, таким чином, багаточисельний, більше ста, в деякій мірі, виконуючий обов'язки, користуватися попитом, надсилати за адресою, співпадати, торгівельний, учбовий, прямо сьогодні, вони були повідомлені, відмінити зустріч, на сьогоднішній день, упаковка, точка зору, передача повноважень.*

7. Проаналізуйте фрагмент новинного матеріалу щодо відокремлення у ньому фактів й оціночних суджень, доцільність ілюстративного ряду, порушення / дотримання журналістських стандартів, представлення заголовка «Розсварили сусідів... пікенес і кури»

Розсварили сусідів...пikінес і кури

Собака подушив пернатих, а господар курочок покарав його якнайжорстокіше — убив

Минулого тижня до редакції «Полісся» завітав житель Каменя-Каширського Анастасій Михальчук. Він зі слізьми на очах приніс у мішку свого вбитого собаку породи пікінес. За словами чоловіка, пса відправив на той світ його тридцятирічний сусід Анатолій Карпук. Мовляв, у такий жорстокий спосіб останній йому помстився за подушені собакою кури. Продемонструвавши наочний приклад наруги над твариною, обурений чоловік вимагав від медійників широкого розголосу про вчинок кривдника на шпальтах газети. Так, господар не виправдовує свого чотирилапого тепер уже покійного улюбленця. Він обіцяє відшкодувати матеріальні збитки за знищене собачкою птаство. Але разом з тим і переконаний, що розправа над твариною у жорстокий спосіб (проколотий гострим предметом) — негідний для людини вчинок.

Відтворюючи події того дня, гість редакції розповів про гнітючу картину, що йому довелося спостерігати, повернувшись із поля додому.

— Й досі вражений побаченням: на подвір'ї лежали подушені кури та мій мертвий песик, — згадує Анастасій Денисович. — Як з'ясувалося згодом, їх сюди привіз сусід. Мовляв, подивися, що натворив твій пес. Він висунув до мене претензію про відшкодування коштів за курчат. Звісно, домашню птицю я йому відкуплю, однак його безжальну витівку пробачити не зможу, адже такого пса він мені не знайде, — розповів із слізьми на очах вельми розгніваний чоловік.

Для об'єктивності оповіді про конфлікт сусідів журналістам цікаво було почути не менш значущу думку так званого «відповідача у справі», а саме Анатолія Карпука. Чоловік не виправдовує себе та й не заперечує того факту, що справді він забив собаку, втім каже, що не міг стерпіти, коли цей пес вкотре поглумився над пернатими в межах його домогосподарства.

Пан Анатолій розповідає, що забіг до курника, зачувши пташиний галас. Виявляється кури нарobili рейваху, бо орудували там аж два пікінеси. За його словами, господарем іншого пса є також Анастасій Денисович. Чотирилапі, як стверджує чоловік, роком раніше в нього задушили кілька індиків, втім на вимогу родичів Анатолія господар так і не прив'язав собак. Нині пікінес задушив восьмеро уже підготованих курчат та дві дорослі курки. Крім того пси наполохали й малих курчат, котрі від страху забилися й довго сиділи в очереті.

8. Відшукайте оціночні судження в поданих фрагментах із журналістських матеріалів. Укажіть на їхні типові ознаки. Чи допустимі такі конструкції в медіапублікаціях? *«Радимо киянам одягатись тепліше і дійсно користуватись громадським транспортом»* (телеканал «Рада»); *«Тож сподіваємось, що людям допоможуть і шляхи таки розчистять більш ефективно»* (телеканал «Рада»); *«Перші морози та заметілі показали, що маємо готуватись до відключень світла, і нехай вони не будуть масштабними і тривалими – вони будуть, тому варто насамперед подбати про економію ресурсу»* (телеканал «СТБ»); *«Багатьом чоловікам краще сидіти вдома і перебиватись, аніж змінити свій менеджерський довоєнний костюм на комбінезон електрозварювальника, бо це непроститивно»* (телеканал «СТБ»); *«За таких погодних умов російські кораблі навряд чи зможуть виходити в море та запускати смертоносну зброю по території України»* (телеканал «Ми – Україна»).

9. Переробіть поданий фрагмент із журналістського твору, замінюючи канцеляризми загальноживаними лексемами із дотриманням правила «легкої мови й зрозумілого читання»: *«завдяки аналізу вищеописаної ситуації доводиться констатувати таке: фізична особа, яка здійснювала діяльність у сфері права і була платником єдиного податку, після отримання права на зайняття адвокатською діяльністю з вирішенням усіх формальних сторін даного питання може й надалі бути платником єдиного податку».*

10. Зредагуйте цитату із журналістського твору, уникнувши тавтології. Укажіть на інші мовні й технічні огріхи.

«Андрій Садовий вважає вулицю Личаківську повністю відремонтованою і готовою до відкриття. “Вулиця Личаківська повністю відремонтована і готова до відкриття”, — сказав мер Львова».

11. Зіставте поданий текст публікації із фото й заголовком. Які неточності допустив журналіст? Які логічні помилки Ви помітили?

У луцькому депо загорівся польський тролейбус

П'ятниця, 10 березня 2017, 12:10

3310 0 1

На виїзді з території Луцького підприємства електротранспорту загорівся тролейбус.

Про це повідомляється [на сторінці ЛПЕ](#) у мережі Facebook.

У повідомленні зазначається, що близько 06:00 години ранку на виїзді з депо сталось замикання в кабіні водія тролейбусу № 222.

Власними силами згасити пожежу не вдалось, тож на місце події викликали пожежників.

За інформацією ЛПЕ, загорівся один з вживаних польських тролейбусів, які міська рада планує незабаром ще докупити, для поповнення тролейбусного парку.

В результаті пожежі ніхто не постраждав, але згоріли документи водія.

Наразі з'ясовуються причини займання.

12. Порівняйте методи повного й спресованого цитування в журналістському тексті. У чому їхні переваги й недоліки?

УСЯ ЦИТАТА

- «Найголовніша річ, яку мене навчив Майдан, це те, що бувають дива. Бо я, в принципі, з першого дня абсолютно не вірив, що то все може закінчитись якоюсь не те що перемогою, а просто чимось позитивним. Я усвідомлював, що я мушу бути там, що я мушу працювати, що я маю покласти тепер всі свої сили на це. Але мої очікування були песимістичні абсолютно. Результат, який дав Майдан, він багатократно перевищив мої найбільші сподівання. Я став оптимістичнішим. Я почав просто реально вірити в те, що все може скластися ліпше, ніж ми чекаємо. Майдан мене остаточно переконав, що від влади і від держави нічого чекати не треба. Треба просто тупо самому робити, самому вимагати. Якщо щось нас особисто реально цікавить, ми повинні вставати, йти і робити!».

“СПРЕСОВАНА” ЦИТАТА

«Головна річ, якої мене навчив Майдан: трапляються дива. З першого дня я не вірив, що все це може закінчитись не те що перемогою, а просто чимось позитивним. Усвідомлював, що мушу бути там, працювати й покласти всі свої сили на це, але мої очікування були песимістичними. Результат Майдану багатократно перевершив мої найбільші сподівання. Я став оптимістичнішим. Майдан остаточно переконав мене в тому, що від влади й держави не слід чекати нічого. Якщо нам щось потрібно, ми повинні вставати, йти й робити це власноруч».

13. Здійсніть усний журналістсько-редакторський аналіз поданої новини. Придумайте свій заголовок, можливий лід, бекграунд, доречний мультимедійний контент. Проаналізуйте структуру новинного повідомлення, укажіть на основні мовностилістичні хиби, які необхідно зредагувати.

Волинський форум української поезії

21 березня у Волинському обласному академічному музично-драматичному театрі ім. Тараса Шевченка відбувся Волинський Форум української поезії. Захід приурочено Всесвітньому дню поезії. Форум організувала Волинська організація національної спілки письменників України. Свято відзначають вже третій рік поспіль. У форумі взяли участь багато волинських поетів і музикантів.

Вітав гостей інструментальною живою музикою гурт Бумеранг.

Першою своєю поезію презентувала волинська поетеса Надія Гуменюк. Серед поетів було багато педагогів: Володимир Місюра, Микола Сидорчук, Микола Мартинюк. Участь у форумі також взяли викладачі Факультету філології та журналістики Галина Яструбецька та Наталія Шульська.

Читанням поезії дійство не обмежилось. «Коли вірші стають занадто сумними, їх треба покласти на музику», - сказав Микола Більшевич і виконав дві авторські пісні. Поклав свої вірші на музику й Ігор Баранюк.

Також взяв участь у заході Народний артист України Василь Ципелюк.

Найбільше гостей вразив виступ молодого гурту Криші моря.

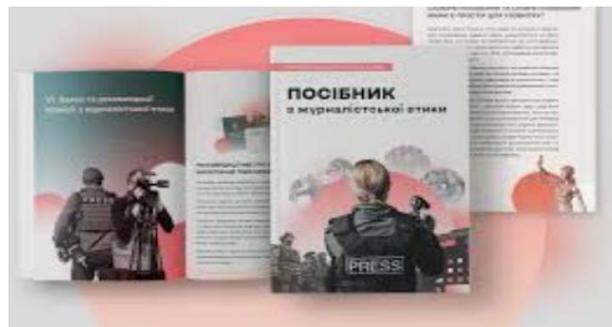
Творча лабораторія журналіста

Написання уявних новин за поданими світлинами.

Майстерня журналіста 5.
**Журналістська етика в текстах: особливості дотримання
і коректність висловлювань.
Висвітлення чутливих тем у медіаматеріалах.
Гендерно збалансований підхід**

Теоретичні питання для розгляду

1. З'ясуйте зміст поняття «журналістська етика». Яку роль журналістська етика відіграє у формуванні довіри до медіа?
2. Які основні принципи журналістської етики визначають професійну поведінку журналіста?
3. Які приклади неетичних формулювань найчастіше трапляються у сучасних українських медіа?

4. Які теми вважають «чутливими» і чому вони потребують особливого підходу?
5. Як журналісту працювати з темами війни, насильства, мобілізації, смерті, гендеру, ЛГБТ+, міграції тощо, дотримуючись етики?
6. Які помилки журналісти найчастіше роблять під час висвітлення травматичних історій?
7. Чому важливо враховувати психологічний стан героїв та аудиторії при створенні матеріалів про чутливі теми?
8. Що таке гендерно збалансована журналістика?
9. Як можна виявити гендерні стереотипи в медіатекстах?
10. Чому важливо забезпечувати рівне представлення жінок і чоловіків у новинах та аналітиці?

Практична частина

1. Прочитайте й прокоментуйте основні пункти Кодексу етики українського журналіста <https://cje.org.ua/ethics-codex/>.

Свобода слова та висловлювань є невід’ємною складовою діяльності журналіста.

Служіння інтересам влади чи засновників, а не суспільства є порушенням етики журналіста.

Журналіст має з повагою ставитися до приватного життя людини. Журналіст має з повагою ставитися до приватного життя людини. При цьому не виключається його право на журналістське розслідування, пов’язане з тими або іншими подіями і фактами, якщо суспільна значущість інформації, яка збирається і поширюється журналістом, є вищою, ніж приватні інтереси особи.

Висвітлення судових процесів має бути неупередженим щодо звинувачених. Висвітлення судових процесів має бути неупередженим щодо звинувачених. Журналіст не може називати людину злочинцем до відповідного рішення суду.

Журналіст не розкриває своїх джерел інформації, окрім випадків, передбачених законодавством України.

Повага до права громадськості на повну та об’єктивну інформацію про факти та події є найпершим обов’язком

журналіста. Повага до права громадськості на повну та об'єктивну інформацію про факти та події є найпершим обов'язком журналіста. Журналісти і редактори повинні здійснювати кроки для перевірки автентичності усіх повідомлень, відео- та аудіоматеріалів, отриманих від представників загалу, фрілансерів, пресслужб та інших джерел.

Інформаційні та аналітичні матеріали мають бути чітко відокремлені від реклами відповідною рубрикацією.

Редакційна обробка матеріалів, включаючи знімки, текстівки, заголовки, відповідність відеоряду та текстового супроводу тощо, не повинна фальсифікувати зміст. Редакційна обробка матеріалів, включаючи знімки, текстівки, заголовки, відповідність відеоряду та текстового супроводу тощо, не повинна фальсифікувати зміст. Необхідно повідомляти аудиторію про подання відрепетируваних та реконструйованих новин.

Факти, судження та припущення мають бути чітко відокремлені одне від одного. Факти, судження та припущення мають бути чітко відокремлені одне від одного. Неприпустимим є розповсюдження інформації, що містить упередженість чи необґрунтовані звинувачення.

Точки зору опонентів, у тому числі тих, хто став об'єктом журналістської критики, мають бути представлені збалансовано. Кути зору опонентів, у тому числі тих, хто став об'єктом журналістської критики, мають бути представлені збалансовано. Так само мають бути подані оцінки незалежних експертів.

Не допускається таке вибіркоче цитування соціологічних досліджень, яке призводить до викривлення змісту. Не допускається таке вибіркоче цитування соціологічних досліджень, яке призводить до викривлення змісту. Журналістські опитування громадян не повинні фабрикуватися з метою отримання наперед визначеного результату.

Журналіст зобов'язаний зробити все можливе для виправлення будь-якої поширеної інформації, якщо виявилось, що вона не відповідає дійсності.

Журналіст не повинен використовувати незаконні методи отримання інформації. Журналіст не повинен використовувати незаконні методи отримання інформації. Журналіст при збиранні інформації діє в правовому полі України і може вдатися до будь-яких законних, у тому числі судових, процедур проти осіб, які перешкоджають йому в збиранні інформації. Використання негласних прийомів збирання новин допускається лише тоді, коли це необхідно для забезпечення достовірності або точності матеріалу. Такі прийоми можуть бути виправдані лише у разі, коли іншими способами зібрати інформацію неможливо.

Плагіат несумісний із званням журналіста.

Ніхто не може бути дискримінований через свою стать, мову, расу, релігію, національне, регіональне чи соціальне походження або політичні уподобання. Ніхто не може бути дискримінований через свою стать, мову, расу, релігію, національне, регіональне чи соціальне походження або політичні уподобання. Вказувати на відповідні ознаки особи (групи людей) слід лише у випадках, коли ця інформація є неодмінною складовою матеріалу. Необхідно утримуватися від натяків або коментарів, що стосуються фізичних недоліків чи хвороб людини, уникати вживання образливих висловів, ненормативної лексики.

Журналіста не можна в службовому порядку зобов'язати писати чи виконувати будь-що, якщо це суперечить його власним переконанням чи принципам. Журналіста не можна в службовому порядку зобов'язати писати чи виконувати будь-що, якщо це суперечить його власним переконанням чи принципам. Необхідно протистояти проявам зовнішнього втручання в контент – як безпосередньому тиску, так і діям, що мають непрямі ознаки такого втручання.

Незаконне отримання журналістом матеріальної винагороди чи будь-яких пільг за виконаний чи невиконаний журналістський матеріал є несумісним із званням журналіста. Незаконне отримання журналістом матеріальної винагороди чи будь-яких пільг за виконаний чи невиконаний журналістський матеріал є несумісним із званням

журналіста. Журналіст не повинен використовувати службове становище в особистих цілях, з метою наживи, самореклами, у кар'єристських цілях та керуючись прагненням догодити певним силам чи особам. Журналіст не має права використовувати фінансову інформацію до її оприлюднення з метою власного збагачення.

Журналіст має бути особливо обережним при висвітленні питань, пов'язаних із дітьми. Журналіст має бути особливо обережним при висвітленні питань, пов'язаних із дітьми. Журналіст та редактор повинні мати обґрунтовані підстави для висвітлення приватного життя неповнолітньої особи (осіб) та дозвіл на це від її батьків чи опікунів. Неприпустимим є розкриття імен неповнолітніх (або вказування ознак, за якими їх можна розпізнати), які мали відношення до протизаконних дій, стали учасниками подій, пов'язаних із насильством.

Свідоме порушення норм журналістської етики є абсолютно несумісним з професійною журналістикою. Свідоме порушення норм журналістської етики є абсолютно несумісним з професійною журналістикою, піддається громадському осуду, може бути підставою для позбавлення прес-карти чи членства в професійних спілках та НСЖУ. Розгляд конфліктних ситуацій етичного та професійного характеру здійснює Комісія з журналістської етики.

2. Зредагуйте заголовки з етично некоректними лексемами, підберіть нормативні лексичні відповідники: *«Шизофренік тероризує ціле село» («Під прицілом», 24.10.2018); «У Дніпрі продавці на базарі побили сліпого чоловіка за випадково пошкоджену рекламу» («Під прицілом», 18.08.2017); «Журналісти спробували показати світ очима дітей-аутистів» («ТСН», 15.07.2022); «Померлий був 1986 року народження, перебував на обліку в медичній частині як епілептик» («УНІАН», 28.01.2019); «Для пацієнтів з онкологією запустили гарячу лінію» («Укрінформ», 21.10.2022); «Як допомогти онкохворій людині, яка щойно дізналася про діагноз» («Українська правда», 29.07.2021); «Горохівчанину поставили страшний діагноз, він потребує коштів для лікування за кордоном» («Волинь», 09.02.2021);*

«“Я дізналася, що ВІЛ-інфікована, коли була вагітна” – розмова з Вірою Варигною» («Громадське», 06.11.2019); «Цигани-попрошайки з п'яними дебошами на луцькій автостанції дістали чоловіка» («Конкурент», 26.04.2023); «В Україні змінили правила соцвиплат матерям-одиначкам: кого залишили без допомоги і скільки тепер платять» («ТСН», 19.08.2020); «Колишній алкозалежний зараз сам рятує людей від страшної звички» (t1.ua, 18.07.2020); «Допомога біженцям у Львові: куди звертатися переселенцям» («УНІАН», 14.03.2022); «17-річний хокеїст зізнався у нетрадиційній сексуальній орієнтації» («ТСН», 13.09.2020); «У Ростові солдат-дизертир злякався повії-транссексуала з Луганська та застрелив поліцейського» («ТСН», 23.10.2014).

3. Прочитайте текст і зверніть увагу на етичні проблеми: порушення приватності, сенсаційність, деталізацію, використання суб'єктивних оцінок, відсутність контексту й балансування.

У Запоріжжі жінка середніх років покінчила життя самогубством, вистрибнувши з балкона сьомого поверху. Як розповіли сусіди, вона давно скаржилася на самотність і депресію. Відомо, що останнім часом вона не виходила з дому й майже не спілкувалася з людьми. Поліція знайшла передсмертну записку, у якій вона просить пробачення. «Вона завжди виглядала дивною, – каже сусідка пані Марія. – Часто ходила в халаті, говорила сама до себе. Ми давно помічали, що в неї щось не так». Це вже третій подібний випадок у цьому районі за останні два місяці.

Перепишіть текст так, щоб він відповідав етичним стандартам журналістики: не порушував права на приватність; не романтизував і не деталізував самогубство; використовував нейтральну лексику; містив корисну соціальну інформацію (наприклад, контакти допомоги) тощо.

4. Розгляньте подані нижче скрини журналістських публікацій. Аргументуйте, чому вони порушують етичні норми журналістики.

У Луцьку перед дітьми розгулював повністю голий чоловік (відео 18+)

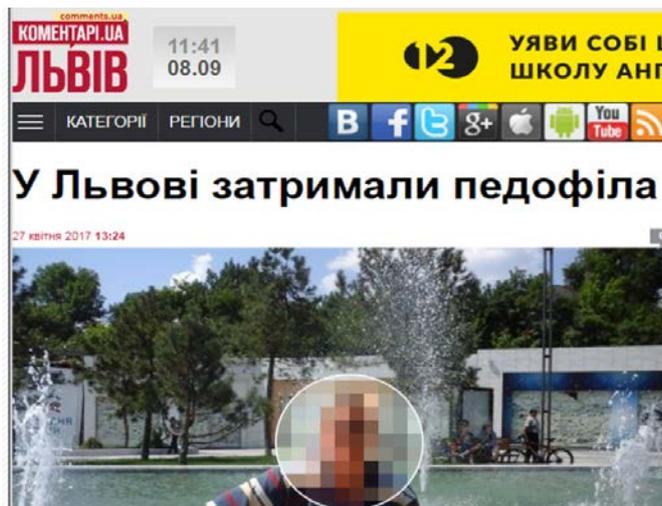
Четвер, 24 квітня 2025, 13:55

5263 0 2

У Луцьку на проспекті Перемоги серед білого дня розгулював повністю оголений чоловік.

Про це повідомляють місцеві телеграм-канали.

5. Проаналізуйте приклад порушення етичних норм медійниками й реакцію на це Комісії із журналістської етики (за матеріалами КЖЕ).

Журналісти порушили етичні принципи під час поширення “сенсаційних” заяв (на прикладі висловлювань Патріарха Філарета)

22 березня українські медіа поширили новину, зроблену на основі інтерв'ю Патріарха Філарета «4 каналу», який, зокрема, зазначив, що пандемія коронавірусу виникла та поширюється «через одностатеві шлюби». Крім того, тиражувався заклик Філарета брати участь у причастях в культових спорудах на час карантину.

Комісія з журналістської етики як орган саморегуляції роботи журналістів та редакцій занепокоєна та засуджує тиражування мови ворожнечі стосовно ЛГБТ-спільноти та заклики до нехтування вимогами карантину в медіа. Особливо в непростий час для України й світу, коли поширення фейків та дезінформації може призвести до зростання рівня агресії в суспільстві, а брак повної та об'єктивної інформації веде до поширення конспіративних та антинаукових тверджень і породжує у частини аудиторії бажання шукати “винуватців” замість шляхів розв'язання проблеми.

Що не так робили медіа з точки зору журналістської етики?

1. Обрали в якості заголовка дискримінаційне висловлювання. Деякі медіа не тільки винесли у заголовок висловлювання Філарета, але й не взяли його у лапки. Треба пам'ятати, що така практика є вкрай небезпечною, оскільки повторення ярлику призводить до його утвердження як загальноприйнятого стереотипу. Щобільше, дискримінаційні висловлювання, розтиражовані медіа, можуть спричинити сплеск гомофобії та злочинів на ґрунті ненависті. Це порушує п. 9 Кодексу етики українського журналіста про те, що факти, судження та припущення мають бути чітко відокремлені одне від одного. Неприпустимим є розповсюдження інформації, що містить упередженість чи необґрунтовані звинувачення, без додаткового коментаря чи пояснення, чому вказані висловлювання є дискримінаційними та / або антинауковими.

2. Подали новини без дотримання балансу, додаткових пояснень, беків, коментарів експертів чи лікарів. Це є порушенням п. 6 Кодексу етики українського журналіста про обов'язок поважати право громадськості на повну та об'єктивну інформацію про факти та події. А також міститься порушення п. 10 Кодексу, відповідного до якого точки зору опонентів, в тому числі тих, хто став об'єктом журналістської критики, мають бути представлені збалансовано. Так само мають бути подані оцінки незалежних експертів.

3. Вживали некоректну термінологію, зокрема “гомосексуалізм”, замість “гомосексуальність”. Термін “гомосексуалізм” є застарілим і образливим. Після 1990 року, коли поправка про вилучення гомосексуальності зі списку хвороб була прийнята Всесвітньою організацією охорони здоров'я, питання про те, чи є гомосексуальність патологією, можна вважати остаточно закритим. Комісія з журналістської етики нагадує, що головним

завданням журналіста є об'єктивне висвітлення подій, а не поширення мови ненависті.

Таким чином, у багатьох новинах по цій темі був порушений п.15 Кодексу етики українського журналіста, який говорить про те, що ніхто не може бути дискримінований через свою стать, мову, расу, релігію, національне, регіональне чи соціальне походження або політичні уподобання та інших ознак.

Комісія з журналістської етики рекомендує журналістам:

1. Розуміти, що слова, сказані публічною людиною, яка користується довірою широкого кола людей, можуть часто сприйматися “на віру”, без додаткової перевірки чи аналізу. Завдання журналіста – подати цей аналіз у матеріалі.

2. Поважати право аудиторії на достовірну та об'єктивну інформацію і під час підготовки матеріалів, які містять дискримінаційні та антинаукові висловлювання, додавати коментарі фахівців та пояснення, які дають аудиторії повну і всебічну характеристику описуваного явища.

3. Не оцінювати суб'єктивно, що видається смішним, неправдивим або “й так зрозумілим” суспільству. Натомість дати вичерпну інформацію, щоб читач чи глядач зміг прийняти своє власне поінформоване рішення про описувану подію чи твердження.

4. Під час висвітлення тематики, яка стосується вразливих до дискримінації груп, пам'ятати, що ЗМІ впливають на суспільство, і від кута подачі новин, у тому числі, залежить поширення злочинів на ґрунті ненависті.

5. У всіх чутливих випадках керуватися Кодексом етики українського журналіста, а також звертатися до Комісії за роз'ясненням чи порадою.

6. Передивіться поданий телесюжет та проаналізуйте його щодо дотримання професійності. Визначте й поясніть, які стандарти порушено.

«З добрими намірами луцькі копи нашкодили птахіві»

<https://www.youtube.com/watch?v=KJcoVQoj0BA>

З добрими намірами луцькі копи нашкодили птахіві

7. Зредагуйте текст, указавши на етичні анормативи. Використовуйте нейтральну, недискримінаційну лексику; уникайте стереотипів, емоційних оцінок й узагальнень; збережіть зміст новини, але зробіть її професійною.

Учора в міському парку відбувся благодійний концерт на підтримку дітей з вадами. На сцені виступали талановиті юнаки та дівчата, а глядачів найбільше розчулив виступ «сонячного хлопчика», який попри свій стан чудово співає. Серед запрошених гостей були й представники циганської громади, які, за словами організаторів, «нарешті показали, що можуть бути дисциплінованими».

«Ми раді, що навіть інваліди беруть участь у таких заходах, це надихає всіх нас», – зазначив ведучий концерту.

8. Ви – редактор. Виправте мовні й технічні помилки в поданому журналістському тексті. Це документальна стрічка, у якій розповідається про революцію гідності і війну на Донбасі. Коли на Майдані починалася революція, Алісі було 26 років. Як і багато інших режисерів, вона почала знімати важливі події, що відбувалися у її країні. Але дуже швидко вона стає не лише спостерігачкою, але й

учасницею подій, які розвиваються в країні, - повідомляють організатори *Docidays UA*. На протязі наступних двох років Аліса опиняється в найгарячіших точках заворушень: від Майдану Незалежності в Києві, через блок-пости Слов'янська, до руїн донецького аеропорту. Це також історія про почуття, крізь які проходить війна, і проблему вибору. Показ фільму відбудеться 3 грудня о 14:00 у Палаці культури міста Луцька. Після перегляду - зустріч з режисеркою Любов'ю Дураковою.

9. Етична дилема в дискусіях. Розгляньте подані ситуації й прокоментуйте, як би Ви вчинили як журналіст?

1) Журналіст отримав фото загиблого під час війни. Чи має він право його публікувати?

2) У сюжеті про домашнє насильство постраждала відмовилася від коментарів. Що робити?

3) Герой матеріалу просить «прикрасити» історію для кращого ефекту. Як діяти?

4) Ви дізналися важливу суспільно значущу інформацію, але джерело просить не розкривати його імені. Чи можна використовувати ці дані?

5) Під час інтерв'ю герой зробив емоційне, але потенційно небезпечне для нього зізнання. Чи варто це публікувати?

6) Колега в редакції опублікував неперевірену новину. Ви знаєте про це. Чи маєте повідомити головному редактору?

7) Під час висвітлення протесту поліція затримує кількох людей. Ви бачите, як силовики перевищують повноваження. Чи втручатися, чи залишатися спостерігачем?

8) Ви отримали ексклюзивне інтерв'ю з неповнолітнім свідком злочину. Його батьки не дали письмової згоди на публікацію. Як чинити?

9) Після виходу критичного матеріалу про відому особу вона пропонує вам “співпрацю” – надалі давати ексклюзивні інтерв'ю в обмін на м'якше висвітлення. Яка ваша реакція?

10) Під час підготовки матеріалу про представників певної етнічної спільноти один із редакторів вимагає “додати трохи гостроти” – натякнути на їхню кримінальність. Як ви діятимете?

11) Ви готуєте матеріал про ветеранів, і герой ділиться дуже особистими, травматичними спогадами. Він не просить прибрати їх, але ви розумієте, що це може завдати йому болю після публікації. Що робите?

12) У стрічці новин з’являється інформація про смерть відомої особи, але джерело не підтвержене. Чи варто публікувати новину з посиланням на соцмережі?

10. Після російського обстрілу в соцмережах публікують щемливі фото нібито з місця події, згенеровані ШІ, замість реальних. Як це впливає на сприйняття інформації? Оберіть усі правильні відповіді.

А) Такі зображення можуть використовуватися як інструмент російських інформаційних операцій, щоб знизити довіру до справжніх фото і до самої події.

Б) ШІ-зображення завжди є безпечним способом емоційного впливу, адже не показують реальних страждань.

В) Такі картинки знецінюють реальний біль постраждалих і виглядають як маніпуляція.

Г) Реальні світлина є доказами воєнних злочинів, а ШІ-зображення не можна використати як доказ, адже вони не фіксують реальність.

Д) Використання ШІ-зображень може бути виправдане, якщо це допомагає уникнути травматичного контенту і зберегти етичність публікації.

11. Публікація в одному з українських медіа радить жінкам, як «не відштовхнути чоловіка»: уникати занадто «наполегливої» поведінки, розмов про гроші тощо. Які наслідки для суспільного сприйняття ролі жінки можуть мати подібні публікації? Оберіть усі правильні відповіді.

Як не відштовхнути чоловіка: 10 речей, які категорично не можна робити

3 хв. 23108

Пам'ятайте, ніколи не варто згадувати про свої минулі романтичні стосунки на побаченні.

А) Вони закріплюють нерівність, перекладаючи відповідальність за успіх стосунків лише на жінку.

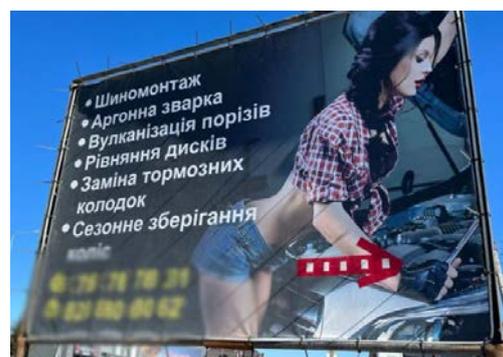
Б) Вони формують уявлення, що жінка повинна підлаштовуватися під чоловіка, аби залишатися «гідною» партнеркою.

В) Вони допомагають жінкам краще розуміти психологію чоловіків і будувати гармонійні стосунки.

Г) Вони відтворюють застарілі гендерні стереотипи та знецінюють принципи рівноправних і взаємоповажних стосунків.

Д) Вони сприяють зміцненню традиційних сімейних цінностей у суспільстві.

12. Проаналізуйте, чому подані рекламні матеріали містять ознаки сексизму.

Творча лабораторія журналіста

1. Зредагуйте подану новину, виправивши змістові, мовні й структурні неточності.

Історії людей оживають у книгах

26 березня 2025 року у Волінському національному університеті ім. Лесі Українки відбулась зустріч із письменницею та журналісткою Надією Гуменюк. Також на зустрічі була присутня Ольга Дянюк, голова ВО Національної спілки письменників України та редакторка медіа «Українська правда», і Наталія Шулська, викладачка у ВНУ ім. Лесі Українки та письменниця. Серед запрошених гостей на зустріч також були запрошені: Руслана Степанівна Зінчук, викладачка у ВНУ ім. Лесі Українки, студенти із історичного факультету та факультету філології та журналістики.

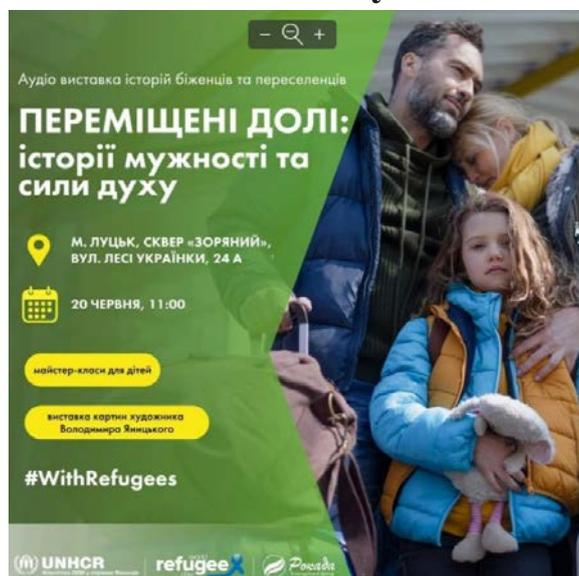

Автор фото: |

Письменниця розповіла історію життя та поділилась досвідом, як їй все ж вдається поєднувати журналістську діяльність із творчістю. Надія оповіда, що її серйозна творча діяльність почалась із роботи у газети «Народна трибуна», де заснувала рубрику «Долі людські». Першим романом став «Янгол у сірому», а далі «Енна», «Вересові меді» та ін.

У кінці заходу Тетяна Бурковська заспівала пісню, слова до якої взяті із вірша Надії Гуменюк.

2. Спільне створення новини з поданого пресрелізу, додавання мультимедійного контенту.

Майстерня журналіста 6.

Особливості журналістської праці над підготовкою текстів для онлайнових ЗМІ: мовна практика й редакторська культура. Мистецтво творення заголовків

Теоретичні питання для розгляду

1. У чому полягають основні відмінності між підготовкою текстів для друкованих і онлайнових медіа?
2. Які особливості має мова сучасних онлайн-медіа?
3. Що означає поняття *редакторська культура журналіста* в цифрову добу?
4. Як поєднуються швидкість публікації та якість тексту в інтернет-журналістиці?
5. Які етапи передбачає редакційна робота над онлайн-матеріалом?
6. Які принципи лаконічності та динамічності мовлення важливі для цифрового формату?
7. Яку роль відіграють ключові слова та SEO-оптимізація в журналістському тексті?
8. У чому полягає відповідальність редактора за достовірність і коректність контенту?
9. Як редактор може зберегти стиль автора, водночас підвищивши якість тексту?
10. Які прийоми використовуються для покращення структури онлайн-публікацій (ліди, підзаголовки, абзаци, гіперпосилання)?
11. Які помилки найчастіше трапляються під час редагування онлайнових матеріалів?
12. Які функції виконує заголовок у цифровому середовищі?
13. Якими мають бути основні вимоги до заголовка для онлайн-ЗМІ?

14. Як створити заголовок, що поєднує інформативність і привабливість?
15. У чому полягає різниця між «клікбейтним» і творчим заголовком?
16. Які мовні прийоми допомагають зробити заголовок динамічним і запам'ятовуваним?
17. Як адаптувати заголовки для різних цифрових платформ (сайт, соцмережі, мобільна версія)?
18. Які помилки найчастіше трапляються в заголовках онлайн-публікацій?
19. Як заголовок впливає на сприйняття змісту матеріалу читачем?
21. Чи є допустимим використання емоційних або провокаційних заголовків у журналістиці?
22. Де проходить межа між креативністю та маніпуляцією в заголовку?
23. Чи можуть алгоритми штучного інтелекту створювати якісні журналістські заголовки?
24. Як цифрові тенденції (скорочення, меми, англіцизми) впливають на культуру заголовків?

Практична частина

1. Поясніть, чому наші очі рухаються за такою схемою, коли ми читаємо новини в онлайн-медіа. Що ця схема означає?

2. З якою метою популярні фейсбук-сторінки поширюють подібні матеріали з такими заголовками? Оберіть усі правильні відповіді.

Європа ввела нові правила. Подробиці в коментарі 📌

Подорожчання продуктів на божевільні суми 🤪 Таких цін не було ніколи 📌📌

Переглянути переклад

А) Щоб викликати суспільну дискусію та привернути увагу до важливих соціальних проблем, навіть якщо факти подаються перебільшено.

Б) Щоб викликати емоційну реакцію аудиторії (страх, обурення, паніку) та змусити людей поширювати контент без перевірки.

В) Для того, аби розважити аудиторію, адже перебільшення і сенсаційність краще утримують увагу, ніж сухі факти.

Г) Для монетизації переглядів і залучення нових підписників через скандальні чи клікбейтні матеріали.

3. Замініть некоректні лексеми із журналістських заголовків на нормативні з погляду морально-етичних норм:

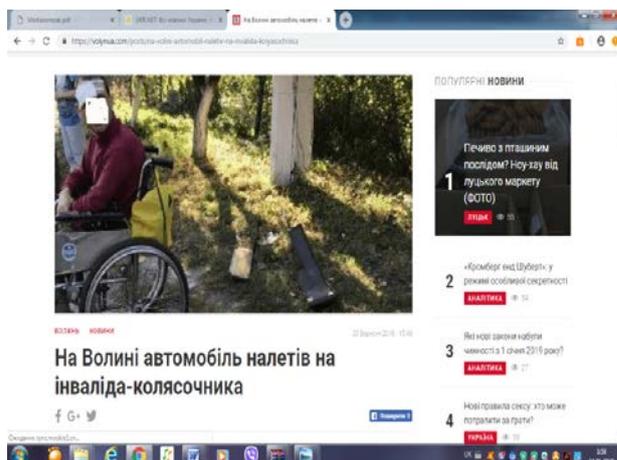
Цигани як невід'ємна частина луцької автостанції

Автор: Юлія Остапович
Понеділок, 29 травня 2017, 07:40

Розповіли скільки грошей потрібно на оздоровлення особливих дітей

П'ятниця, 23 листопада 2018, 05:26

На Волині автомобіль налетів на інваліда-колясочника

23 листопада 2018, 10:08

ІНТЕРВ'Ю АНАЛІТИКА ФОТО ВІДЕО БЛОГИ ДОСЬЄ АНОНСИ ПОПУЛЯРНЕ ЗАПИТАЙ ЮРИСТА

СІМ'Я БІЖЕНЦІВ ЗІ СХОДУ НА ВОЛИНІ ПОТРЕБУЄ ПІДТРИМКИ. ОНОВЛЕНО

3 Червня 2014 11:11

Коментарів: 94

Додати коментар

0

Глухий хлопчик з Волині терміново потребує грошей для пересадки кісткового мозку

24 жовтня, 2018, 16:39

Розповсюдження: 4,4 тис.

РЕЛІГІЯ

14.11.2018, 13:03

Після зцілення сліпого брата передала ікону в монастир

14 листопада 1597 року власниця міста Почаєва, вдова луцького судді Ганна Гойська заснувала там монастир

У Києві маршрутник-наркоман перевозив пасажирів: фото

Подія сталася у Солом'янському районі столиці.

СВІТЛАНА НЕСЧЕТНА

Впав з мосту у водойму: на Житомирщині поліцейські врятували чоловіка на візку

На Хмельниччині багатодітний батько-інвалід через суд вимагає відстрочки від мобілізації

Фрукти з низьким глікемічним індексом, які можуть їсти діабетики

29 жовтня о 17:13

Українські депутати приєднуються до тренду: Безугла назвала гомосексуалізм хворобою і відхиленням

На Хмельниччині багатодітний батько-інвалід через суд вимагає відстрочки від мобілізації

Інвалід ударив павлоградського поліцейського фомкою по голові: у США його розстріляли б на місці

СПЕЦТЕМА: ЗУСТРІЧ ПУТИНА ТА ТРАМПА >> НОВИНИ
КІЄВІ ВІЙНА В УКРАЇНІ

У Львові бомж зарізав лідера відомої рок-групи

Корреспондент.іт, 8 квітня 2020, 10:42

ЧИТАТИ НОВИНУ РОСІЙСЬКОЮ

«НЕ ХОТІВ, ЩОБ ДОНЬКА БАЧИЛА МЕНЕ ТАКИМ». ІСТОРІЯ КОЛИШНЬОГО НАРКОМАНА З ЛУЦЬКА

18 Серпня 2021 13:14

Коментарів: 12

10

4. Відшукайте редакторські помилки в поданій новині, відредагуйте їх, запропонувавши нормативні форми. Чи відповідає заголовок змісту повідомлення?

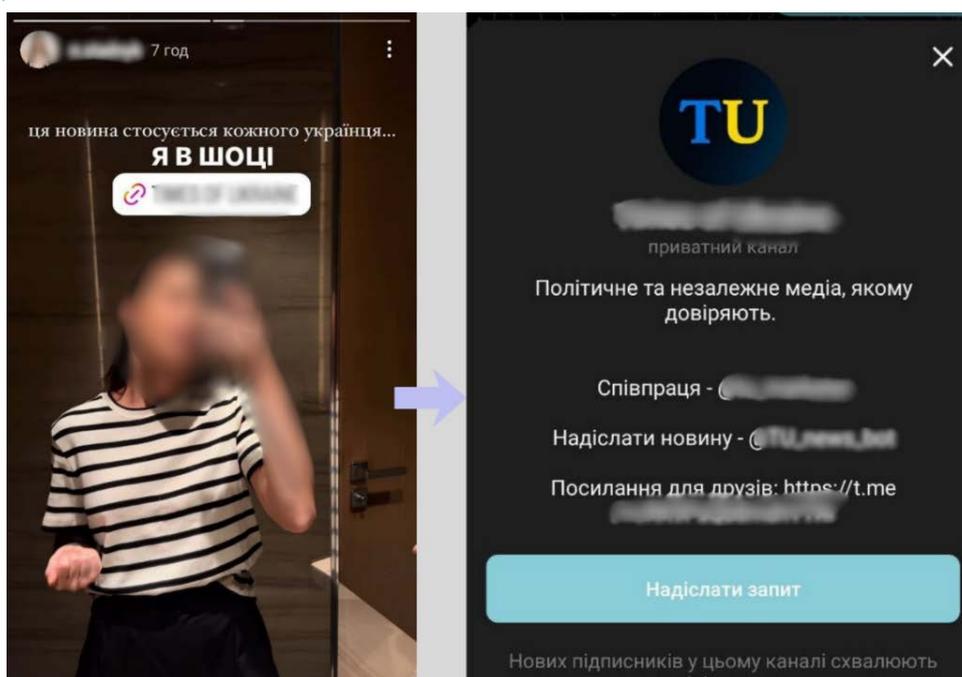
У місті на Волині собака накинулась на молоду дівчину

Жителька Володимира-Волинського, одна з співзасновниць НГО «Креатив студія» та модель Анастасія Азанова на сторінці у Facebook розповіла, що в п'ятницю 20-го квітня на неї напала собака.

«Виходжу сьогодні з дому і біжу на зупинку. Сонце світить-гріє – на горизонті ніяких неприємностей, ніби-то. Побачила біля колишнього будинку офіцерів жіночку, що собачок різних 3-4 штуки вигулює... (хто військово містечко знає, то пригадає, що колись на цьому місці ще й був загороджений собачник).

Думаю “Яка вона молодець, що тут, а не в парку на дитячому майданчику”. Мої думки про порядність цієї собако-мами перервав нехилий поштовх в сумку на рівні колін. Дивлюся вниз – таке собі “телятко” стоїть біля моїх ніг і хвостом мило виляє», – пише Анастасія.

5. Улюблений блогер у сториз використовує драматичний клікбейт («такого ще не було!», «я в шоці!») і дає посилання на закритий Telegram-канал, називаючи його «достовірним». Навіщо блогери можуть робити такі публікації? Оберіть усі правильні відповіді.

А) Щоб заробити гроші на рекламі Telegram-каналу, навіть якщо його контент не перевірений.

Б) Щоб поділитися інформацією, яка, на їхню думку, може бути важливою, навіть якщо вони не перевіряли джерело.

В) Щоб допомогти аудиторії знайти справді достовірні джерела новин.

Г) Щоб збільшити кількість підписників у Telegram-каналі, з якого потім можна отримувати прибуток чи поширювати маніпулятивний контент.

6. Чому подані журналістські заголовки є логічно некоректними? Прокоментуйте.

Атомний блок на 1 ГВт вийшов з ремонту, це дозволить уникнути відключень, – Міненерго

Студент, який втонув у басейні, вперше прийшов на заняття з плавання

7. Прочитайте подані журналістські публікації. Чому заголовок не відповідає тексту новини? Прокоментуйте, які помилки допустили журналісти.

Вчителька, яка продала свою ученицю, своєї вини не визнає

24 листопада, 2016, 10:34

Рекомендувати 0

Post

На Харківщині вчительку, яка хотіла продати 13-річну дівчинку взяли під варту.

Суд у Харкові помістив під варту на 2 місяці з альтернативою застави у 413 тисяч гривень жінку, яку звинувачують у спробі продати 13-річну ученицю за 10 тисяч доларів, - пише Кореспондент.

Галина Коваленко категорично не визнає свою провину, відмовляється співпрацювати зі слідством та не дає свідчень.

У залі суду Коваленко заявила журналістам, що справа проти неї "повністю сфальсифікована", і що її хотіли "нейтралізувати та підставити".

У місті Володимир-Волинський злодії поцупили номерні знаки автівок

Як з'ясували правоохоронці, вночі злодій зняв і викрав з машин, які були припарковані біля будинків за місцем проживання їх власників номерні знаки.

Поліцейські встановили, що крадіжку скоїв 25-річний місцевий житель. Викрадене вилучили та повернуть власникам.

ДТП У ЛУЦЬКУ: МАРШРУТКА ДЗЕРКАЛОМ ЗБИЛА ЖІНКУ

21 Листопада 2016 16:25

Коментарів: 5

0

Опублікувати

У Луцьку сталася аварія, під час якої дзеркалом маршрутки зачепило жінку.

Це сталося 21 листопада на проспекті Василя Мойсея, - інформує ВолиньPost.

Аварія трапилася близько 15:30. Зокрема маршрутне таксі №11 зачепило дзеркалом жінку, яка спробувала перейти дорогу на старому пішохідному переході.

8. Зредагуйте некоректні заголовки, що порушують етичні норми: «На зламаних ногах далеко не втечеш: в Одесі небезпечний злочинець поплатився за спробу втечі» («Obozrevatel», 28.11.2019); «На Хмельниччині судитимуть гвалтівника, жертву якого встановили за допомогою ЗМІ» («День за днем», 19.11.2022); «На Луганщині орудує небезпечний маніяк: поліція просить про допомогу» («Aspi News», 09.01.2021); «“Пардон, я присяду”: у Києві ширяться чутки про маніяка-вбивцю» (ТСН, 31.08.2023); «Колишній алкозалежний зараз сам рятує людей від страшної звички» (t1.ua, 18.07.2020); «Алкоголік – не тільки той, хто риється у смітнику. А й той, хто потайки п’є витримане віскі» («Високий замок», 27.08.2018); «У Луцьку затримали наркомана, який поцупив поштові ящики» («Волинь24», 30.09.2018).

9. Зредагуйте подані заголовки відповідно до журналістських і редакторських норм.

26.10.2018

Категорії

Наковталася таблеток: у Луцьку жінка намагалась вкоїти суїцид

У Луцьку патрульні врятували жінку, яка наковталась таблеток. Про це повідомляє прес-служба патрульної поліції Волині. Сьогодні надвечір на службу 102 надійшов виклик від стурбованих громадян з [...]

27.10.2018

Категорії

У Луцьку патрульні затримали п'яних агресивних водіїв (ФОТО)

У ніч на 27 жовтня патрульні зупинили у Луцьку двох нетверезих водіїв. Про це повідомляє прес-служба волинських патрульних. Першого, 56-річного керманіча з ознаками сп'яніння, виявили на [...]

26.10.2018

Категорії

У Ковельському МТМО – новітнє обладнання (ФОТО)

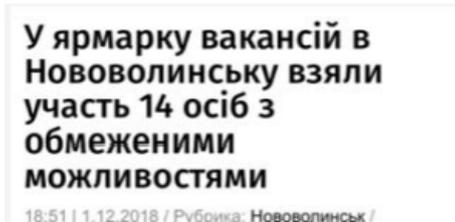
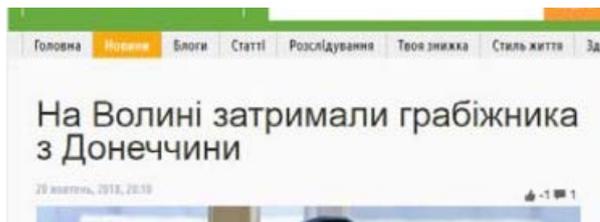
У Ковельському міськрайонному територіальному медичному об'єднанні встановили рентген-ангіографічну систему вартістю у понад 600 тисяч доларів. Відкриття облаштованого відділення відбулося у п'ятницю, 19 жовтня 2018 року. Про [...]

26.10.2018

Категорії

Більше 60% боржників сплачують борг після відключення, – ПАТ «Волиньгаз»

Цьогоріч працівники будинкової та аварійно-диспетчерської служби ПАТ «Волиньгаз» відповідно до Кодексу газорозподільних систем відключили від газопостачання більше 2 500 злісних боржників. За останні два місяці кількість фактів від'єднань [...]

Стало відомо про стан підстреленого на Донбасі українського бійця

Ім'я Ілля для чоловічі: значення і характер імені, сумісність

Один з багатовікових лідерів Шахтаря натякнув, що покине незабаром клуб

Прем'єр Британії самоізолювався через контракт із хворим на COVID

У Києві зафіксували наступ метеорологічного літа

Кубок світу з біатлону: українці увійшли в топ-25 чоловічого мас-старту

ЧС-2022. Воля ФІФА й УЄФА: сьогодні збірна України може впасти на четверте місце в групі

10. Проаналізуйте 3–5 заголовків з онлайн-медіа (новинних сайтів, блогів, телеграм-каналів). Визначте, які з них відповідають принципам інформативності, точності та етичності. Визначте типи заголовків (інформативні, інтригувальні, емоційні, клікбейтні) на прикладі реальних публікацій.

Творча лабораторія журналіста

Придумайте цікаві заголовки-підписи до поданих світлин, якими можна проілюструвати журналістські публікації. Які актуальні і суспільно важливі новини можна створити за поданими фото?

**Майстерня журналіста 7.
Майстерність створення інформаційних медіажанрів:
текстове інтерв'ю**

Теоретичні питання для розгляду

1. Що таке інтерв'ю як жанр журналістики?
2. Які основні функції виконує інтерв'ю в медіа?
3. Чим відрізняється інтерв'ю від звичайної розмови чи бесіди?
4. Які основні види інтерв'ю виділяють у журналістиці?
5. Яку інформаційну мету має кожен тип інтерв'ю (інформаційне, портретне, проблемне тощо)?

6. Якою має бути структура текстового інтерв'ю?
7. Із чого починається підготовка журналіста до інтерв'ю?
8. Яку інформацію потрібно зібрати про героя перед розмовою?
9. Як формулювати запитання, щоб отримати цікаві відповіді?
10. Які запитання варто уникати, особливо в умовах війни?
11. Чим відкриті запитання відрізняються від закритих і коли доцільно використовувати кожен тип?
12. Які помилки найчастіше трапляються під час проведення інтерв'ю?
13. Яку роль відіграє атмосфера під час розмови?
14. Які принципи треба враховувати під час редагування висловлювань героя?
15. Як зберегти індивідуальний стиль мовлення співрозмовника?
16. Як оформлюються репліки журналіста й героя в тексті?
17. Чи допускається скорочення відповідей? Як робити це коректно?
18. Як створити динаміку в інтерв'ю, щоб текст не був монотонним?

Практична частина

1. Прочитайте й прокоментуйте теоретичну інформацію про інтерв'ю як жанр.

Інтерв'ю як жанр журналістики – це діалог журналіста з певною особою (героєм), метою якого є отримання суспільно значущої інформації, думок або оцінок.

Види інтерв'ю: *інформаційне* – зосереджене на фактах, подіях, новинах; *проблемне (аналітичне)* – розкриває певну тему, тенденцію, явище; *портретне* – створює образ особистості героя через його відповіді; *інтерв'ю-замальовка, інтерв'ю-бесіда, інтерв'ю-дискусія* – варіації за тоном і формою подачі.

Структура текстового інтерв'ю: *вступ (лід)* – коротко представляє героя, тему, контекст розмови; *основна частина* – запитання журналіста і відповіді героя (можливі ремарки, уточнення); *висновок* – підсумок або акцентна цитата, що залишає враження.

Особливості підготовки та написання: *підготовка:* вивчення теми, біографії героя, формулювання логічних і відкритих запитань;

проведення: доброзичлива атмосфера, активне слухання, уточнення важливих моментів.

Обробка тексту: редагування без спотворення змісту, збереження індивідуального стилю мови героя, логічна побудова, чітке форматування реплік.

2. Прокоментуйте подану схему. Чому робота над інтерв'ю передбачає кілька етапів?

Робота над інтерв'ю – це кілька етапів:

- 1 підготування;
- 2 проведення інтерв'ю;
- 3 підготування до оприлюднення (написання тексту, монтаж аудіо, відео тощо).

3. Шведський журналіст Ерік Фіхтеліус у своїй книзі «Десять заповідей журналістики» дає низку порад щодо того, які запитання краще не ставити:

- запитання, які допускають однозначну відповідь («так» — «ні»);
- стверджувальні речення замість запитання;
- два запитання в одному;
- перевантажені запитання;
- запитання, які наштовхують на відповідь;
- коментарі та власні оцінки в запитанні;
- домисли в запитанні;
- ярлики в запитанні;
- перебільшення в запитанні;
- надто складні для розуміння запитання.

4. В умовах війни варто пам'ятати базові правила проведення інтерв'ю з людьми, які пережили травму. Чого не можна робити під час інтерв'ю з такими людьми: називати їх «жертвами»; узагальнювати, що всі, хто був в зоні бойових дій чи в окупації, є травмованими; виражати жаль у будь-який спосіб (жестами, мімікою, словами); співчувати можна, жаліти – ні; тиснути на людину та

маніпулювати її почуттями; випитувати шокуючі подробиці (наприклад, про катування тощо); інтерпретувати емоції чи почуття замість самої людини; навмисно драматизувати розповідь; відповідати агресією на агресію.

5. Уявіть, що Ви взяли інтерв'ю в публічної особи і тепер Вам потрібні світлини, аби його проілюструвати. На публічному профілі цієї особи в соцмережах є непогані фото, які Ви могли б використати у своєму матеріалі. Ваші дії:

А. Ви берете фотографію особи, у якої ви брали інтерв'ю, із її публічного профілю в соцмережах. Оскільки профіль публічний, не потрібно узгоджувати чи питати дозволу на це.

Б. Ви берете фотографію з гуглу і просто ілюструєте свій матеріал, без посилання на автора фото.

В. Ви просите дозволу на будь-яку фотографію, яку ви хотіли б використати у своєму матеріалі.

6. Уявіть, що Ви взяли інтерв'ю в чиновника, який попросив Вас узгодити текст до публікації. Під час узгодження чиновник злякався, що наговорив зайвого, і викреслив половину своїх тез. Оберіть, якими будуть Ваші дії.

А. Ви публікуєте інтерв'ю у вигляді, який воно отримало після узгодження, тому що чиновник мав на це право й був співавтором інтерв'ю. Байдуже, що основну інформацію, яку ви хотіли подати, було викреслено.

Б. Ви не будете публікувати інтерв'ю, оскільки сенс у ньому пропав. Фактично, ваша робота була марною.

В. Ви опублікуєте інтерв'ю, однак у підводці до нього ви окреслите, що чиновник сильно його поредагував і викреслив важливі речі. Ви не будете уточнювати дуже детально, що саме він викреслив, але саме розуміння дасте.

Г. Ви опублікуєте інтерв'ю, однак у підводці до нього ви окреслите, що чиновник сильно його поредагував і викреслив важливі речі. Ви уточните детально, що саме він викреслив, і додасте, що запис інтерв'ю є в редакції.

7. Зредагуйте наведений фрагмент інтерв'ю: усуньте мовні повтори, зробіть логічні переходи, правильно оформіть запитання-відповіді.

Журналіст: Ви працюєте журналістом уже давно. Як вам журналістика?

Марія Коваленко: Ну, мені подобається журналістика. Я люблю журналістику, бо вона цікава.

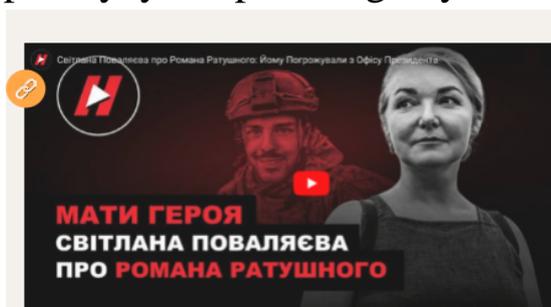
Журналіст: А що саме вам найбільше цікаво в журналістиці?

Марія Коваленко: Спілкування з людьми і відчуття, що робота має сенс.

8. Відшукайте в будь-якому онлайн-виданні приклад нового інтерв'ю. Визначте його тип (інформаційне, портретне, проблемне тощо); структурні елементи (лід, основна частина, завершення); приклади вдалих і невдалих запитань.

9. Прочитайте текстові версії поданих інтерв'ю. Зверніть увагу на тематику, структурування тексту, запитання журналістів.

<https://novynarnia.com/2022/07/05/roma-ne-hotiv-by-shhob-my-plakaly-vin-hotiv-by-shhob-my-peremogly-pysmennyczya-svitlana-rovalyayeva-pro-svogo-syna-romana-ratushnogo/>

«Рома не хотів би, щоб ми плакали. Він хотів би, щоб ми перемогли». Письменниця Світлана Поваляєва – про свого сина Романа Ратушного»

Автори: Дмитро Лиховій та Леся Шовкун.
2023 року визнано найкращим інтерв'ю у відповідній номінації конкурсу «Честь професії».

<https://suspilne.media/kharkiv/335360-vin-peredcuvav-vijnu-rozmova-z-eksdruzinou-vbitogo-ditacogo-pismennika-vakulenk/>

«Володимир Вакулєнко: вбивство і спадок письменника – інтерв'ю з колишньою дружиною»

Авторка: Ганна Силаєва, «Суспільне.Харків».
2023 року визнано найкращим інтерв'ю у номінації «Найкраще інтерв'ю у локальному медіа» конкурсу «Честь професії».

10. Придумайте по 4 відкриті запитання для кожного типу інтерв'ю: інформаційного (про подію); портретного (про людину); проблемного (про суспільну тему).

11. Придумайте запитання за уявними сюжетами, що містять такі світлини.

Творча лабораторія журналіста

Алгоритм виконання завдання

Вибір особи для інтерв'ю з поданого списку.

Збір інформації.

Ознайомлення з біографією, професійними досягненнями, суспільною діяльністю та цікавими фактами про цю людину.

Визначення теми інтерв'ю.

Вибір аспекту, який стане основною лінією бесіди (наприклад: творчість, громадянська позиція, роль у суспільстві, життєві цінності).

Типологія запитань. Сформулювати 10 запитань різного типу:

2–3 фактологічних (про події, досвід, діяльність);

3–4 аналітичних або оціночних (ставлення, думки, оцінки);

2–3 особистісних (цінності, мотивація, внутрішні переконання);

1 провокаційне або нестандартне (для створення емоційного ефекту).

Редагування запитань. Перевірити, щоб запитання були чітко сформульовані; відкриті (спонукали до розгорнутої відповіді); без упереджень і оціночних суджень; логічно послідовні.

Оформлення результату. Подати роботу у письмовій формі: 10 запитань.

Перелік відомих осіб (для вибору теми):

Леся Українка – українська письменниця і літературознавиця.

Тарас Шевченко – поет, художник, громадський діяч.

Іван Франко – письменник, науковець, публіцист.

Валерій Залужний – український військовий діяч.

Андрій Шевченко – футболіст, тренер.

Квітка Цісик – співачка українського походження.

Сергій Жадан – письменник, музикант.

Оксана Забужко – письменниця, філософиня.

Ілон Маск – підприємець, новатор.

Маргарет Тетчер – політична діячка, прем'єр-міністерка Великої Британії.

Мартін Лютер Кінг – правозахисник, лідер руху за рівноправ'я.

Нельсон Мандела – борець проти апартеїду, політик.

Катаріна Монзель (Коко Шанель) – модельєрка, реформаторка моди.

Михайло Грушевський – історик, громадський і політичний діяч.

Майстерня журналіста 8.

Майстерність створення інформаційних медіажанрів: репортаж. Методика роботи журналіста над фоторепортажем

Теоретичні питання для розгляду

1. Що відрізняє репортаж від інших інформаційних жанрів журналістики?
2. Які основні ознаки та структурні елементи має класичний репортаж?
3. Які бувають види репортажу (подієвий, проблемний, тематичний, аналітичний тощо)?
4. Як роль журналіста-спостерігача поєднується з роллю оповідача в репортажі?
5. Яким має бути баланс між фактажем і емоційністю в якісному репортажі?
6. У чому полягає специфіка фоторепортажу порівняно з текстовим репортажем?
7. Які етапи включає підготовка фоторепортажу (від задуму до публікації)?
8. Як вибрати тему й візуальний ракурс фоторепортажу?
9. Які критерії відбору світлин для публікації у фоторепортажі?
10. Як поєднати фотографії та короткі текстові коментарі для створення єдиної сюжетної лінії?
11. Яке значення має композиція кадру, світло і колір у створенні візуального образу події?
12. Як етично знімати людей у публічних просторах чи під час кризових ситуацій?
13. Як підготуватися до події, щоб зібрати максимально якісний матеріал для репортажу?

Практична частина

1. Прочитайте й прокоментуйте «Рекомендації Комісії з журналістської етики щодо використання штучного інтелекту для створення журналістських матеріалів»

<https://cje.org.ua/statements/rekomendatsii-komisii-z-zhurnalistskoi-etyky-shchodo-vykorystannia-shtuchnoho-intelektu-dlia-stvorennia-zhurnalistskykh-materialiv/>

2. Прокоментуйте Ваші дії щодо подальших ситуацій, які можуть траплятися із журналістами:

9. Вам потрібно зняти сюжет про умови проживання дітей в одному з дитбудинків області, про який вам надійшов тривожний сигнал. Як ви будете планувати свою роботу:

А. Попередите керівництво про свій приїзд, щоб вони вас зустріли й дали вам можливість нормально працювати. Не будете питати дозволу, чи можна показувати в сюжеті обличчя дітей, тому що такі питання мають вирішувати найближчі родичі дитини, а не керівництво закладу.

Б. Попередите керівництво про свій приїзд, щоб вони вас зустріли й дали вам можливість нормально та без ексцесів працювати. У керівництва закладу уточните, чи можна показувати в сюжеті обличчя дітей і, за їхньої згоди, покажете їх у сюжеті.

В. Не будете попереджувати керівництво дитбудинку про свій приїзд, щоб зняти реальну обстановку, і, відповідно, будете показувати в сюжеті обличчя дітей, бо дозволу на це заздалегідь ви спитати не зможете. Ваш сюжет стосується суспільно важливої інформації, тому обличчя дітей показувати припустимо.

Г. Не будете попереджувати про свій приїзд, щоб зняти реальну обстановку, будете знімати обличчя дітей, але в сюжеті їх замалюєте, оскільки вам, найімовірніше, не вдасться отримати згоду на показ облич дітей.

14. Разом з іншими журналістами ви зустрілися офф-рекордс із одним високопосадовцем, який повідомив вам, що збирається у відставку. Інформація повністю достовірна, але ви погодилися заздалегідь, що зустріч буде непублічною. З іншого боку, на зустрічі були журналісти інших медіа, і у вас немає гарантії, що вони так само будуть мовчати й не повідомлять першими про цю важливу новину. Що робити в такій ситуації?

А. Ви опублікуєте новину про відставку і просто скажете високопосадовцю неправду, що цю інформацію вам підтвердили з іншого джерела, тому це не злив із вашої зустрічі.

Б. Ви не опублікуєте цю інформацію, тому що між вами, чиновником та іншими журналістами була домовленість про непублічність.

В. Ви опублікуєте цю інформацію, оскільки вона суспільно важлива, не дивлячись на вашу домовленість із джерелом і з іншими журналістами.

3. Прокоментуйте висловлювання про репортаж Діани Дуцик, членкині Комісії із журналістської етики: Репортаж, на моє переконання, один із найкрасивіших, але й найскладніших жанрів журналістики. Адже він потребує від автора особливої чутливості та зануреності в події й явища тут і зараз, а також високої професійності у роботі зі словом. Майстерно виписаний чи знятий репортаж не лише дає аудиторії інформацію про події чи героїв подій, але й приносить певну естетичну насолоду від того, як ця інформація подана, образно кажучи, в яку обгортку запакована.

4. Докладно прокоментуйте три важливі навички журналіста-репортера.

Можна виділити три важливі навички журналіста-репортера:

- > чітко фіксувати та викладати факти з усіма деталями;
- > цікаво розповідати історію (за всіма принципами сторітелінгу, із застосуванням драматургічних прийомів);
- > майстерно працювати зі стилем та мовою.

5. Завдання «Репортаж у трьох абзацах». Оберіть будь-яку недавню подію (в університеті, у місті, в Україні) і напишіть короткий репортаж на три абзаци: 1-й – де і що відбулося; 2-й – як це виглядало (емоційна й візуальна частина); 3-й – реакція або висновок.

Результат: сформоване вміння структурувати інформаційний матеріал.

6. Вправа «Репортаж із місця події – реконструкція»

Мета: формування навички оперативного мислення журналіста.

Завдання: на основі змодельованої ситуації (наприклад, відкриття виставки, пресконференція, стихійна подія) потрібно написати короткий репортаж за уявними фактами, дотримуючись жанрових ознак.

Результат: тренування логіки побудови репортажу та відбору ключових фактів.

7. Вправа «Кадр і коментар»

Мета: навчитися поєднувати фото з текстовим поясненням.

Завдання: кожен обирає одне фото з новинної стрічки та пише до нього короткий репортажний коментар (4–5 речень), який пояснює контекст зображеного.

Результат: розвиток уміння бачити візуальний сюжет і передавати його словами.

8. Зредагуйте подані речення із журналістських текстів:

1) *Вдома не було нікого, чоловік затримався у Києві через поломку автомобіля.*

2) *У будинку знайшли її тіло і кульок із зібраними речами. Однак 28-го травня близько 17:00 жінці стало дуже погано і вона звернулася на "103". Диспетчер з приймання викликів і передачі їх виїзним*

бригадам швидкої, як видно зі стенограми, не поцікавилася адресою проживання людини, від якої був виклик.

3) Трохи поясню, що означає закінчення АТО. Бо не всі розуміють, що це не припинення воєнних дій. Поки, на жаль, так.

4) Тепер саме військові мають керувати заходами із забезпечення національної безпеки й оборони.

5) У сезоні 2009/10 був кращим асистентом вищого дивізіону національної футбольної першості (13 гольових передач). Перможців чекали медалі та подарунки, а команда-переможець отримала спеціальний приз – кришталевий кубок, що став своєрідним символом змагання, адже є перехідною нагородою і наступного року за неї знову будуть боротися найкращі.

б) «Карабас Барабас» підготували круте гриль-меню.

7) Третє місце зайняла команда – «ZZ Top». Після спортивної частини усіх учасників та вболівальників кормили смачним обідом, а веселий настрій підтримував професійний луцький DJ Шмель.

9. Вправа «Розбий і з'єднай».

Мета: навчитися розуміти композицію репортажу.

Завдання: здобувачі освіти отримують репортаж, розбитий на фрагменти. Вони мають відновити правильну послідовність частин.

Результат: розуміння логіки побудови тексту – вступ, розвиток, кульмінація, завершення.

10. Вправа «Фоторепортаж без людей».

Мета: навчитися передавати історію через предмети та деталі.

Завдання: створити серію з 4–6 фото, які розповідають про подію без зображення людей (сліди, речі, пейзаж, тіні, знаки).

Результат: розвиток асоціативного мислення й візуального сторителінгу.

12. Із головного репортажного медіа України Reporters оберіть і проаналізуйте один репортаж за такою структурою:

Пункт аналізу	Орієнтовні запитання
Загальні відомості	Яка назва репортажу? Хто автор? Коли і де опубліковано? Яка тема та мета матеріалу?
Жанрові ознаки	Чи відповідає текст ознакам репортажу? Який його тип (подієвий, тематичний, проблемний)? Хто оповідач — учасник чи спостерігач?
Структура і композиція	Як побудований текст? Чи є вступ, розвиток, кульмінація, завершення? Чи дотримано логіки розповіді?
Джерела інформації	На чому базується матеріал? Є цитати, коментарі, факти, спостереження?
Мова та стиль	Який стиль переважає? Чи є мовна точність, виразність, динаміка? Чи створюється ефект присутності?
Емоційно-візуальний аспект	Як автор передає атмосферу події? Яку роль відіграють описи, фото, емоції?
Етичність матеріалу	Чи дотримано журналістської етики? Чи є мова ворожнечі, упередженість, порушення приватності?
Сильні сторони	Що вдалося автору найкраще?
Слабкі сторони	Що потребує вдосконалення?
Узагальнення (висновок студента)	Який головний журналістський урок можна винести з цього матеріалу?

Творча лабораторія журналіста

Виконання творчого завдання «Створення і презентація власного фоторепортажу».

Алгоритм виконання роботи

1. Вибір теми. Оберіть тему, яка має динаміку, подієвість або виражену емоційну складову (наприклад: «День волонтера», «Місто прокидається», «Люди на вокзалі», «Книга в руках молоді», «Осінь у Луцьку» тощо). Визначте мету фоторепортажу, тобто що саме ви хочете показати (атмосферу, подію, проблему, процес, героя).

2. Підготовчий етап. Зберіть базову інформацію про подію або місце зйомки. Складіть короткий план фоторепортажу: вступний кадр (місце, ситуація); розвиток дії (процес, люди, емоції); кульмінаційний момент; завершальний кадр (підсумок або емоційна “крапка”). Перевірте технічне обладнання (камера, телефон, акумулятор, карта пам’яті).

3. Зйомка матеріалу. Робіть багато кадрів, щоб мати вибір при відборі. Дотримуйтеся золотого правила журналіста: бути непомітним, але уважним. Фіксуйте як загальні плани (місце події), так і деталі (емоції, жести, об’єкти, атмосфера). Використовуйте різні ракурси: зверху, знизу, з боку, крупним і далеким планом. Дотримуйтеся етичних норм: не знімайте без згоди у приватних або травматичних ситуаціях.

4. Відбір і систематизація фото. Перегляньте всі кадри, оберіть 6–10 найсильніших, які логічно утворюють сюжет. Сформууйте послідовність кадрів, що відображає розвиток події (початок → кульмінація → завершення). За потреби виконайте мінімальну технічну обробку (корекція світла, кадрування, баланс кольору), без спотворення змісту.

5. Написання підписів і заголовка. Створіть коротку назву фоторепортажу, яка відображає тему або головну ідею. До кожного фото додайте інформаційний підпис (1–2 речення): хто/що зображено, коли і де. За потреби додайте короткий вступний текст (лід) на 3–4 речення: пояснення контексту, мети або значення події.

6. Оформлення матеріалу. Оформіть фоторепортаж як єдину історію: логічна послідовність зображень; короткий вступ; підписи під

фото; фінальне узагальнення (1–2 речення про значення події). Переконайтеся, що заголовок, фото й текст працюють разом, створюючи цілісний образ.

7. Самооцінка та презентація. Перевірте, чи відповідає ваш фоторепортаж вимогам: має тему й логічну структуру; розкриває подію через зображення; викликає емоцію або роздуми; дотримується етичних і професійних стандартів. Підготуйте коротку усну презентацію (2–3 хвилини): розкажіть, чому обрали саме цю тему, як працювали, які труднощі та відкриття виникли під час зйомки.

Майстерня журналіста 9.

Майстерність створення інформаційних медіажанрів: журналістське розслідування

Теоретичні питання для розгляду

1. Що відрізняє журналістське розслідування від інших інформаційних жанрів?
2. Назвіть ознаки журналістського розслідування як жанру.
3. Які теми найчастіше стають предметом журналістських розслідувань?
4. Які етапи включає підготовка та проведення журналістського розслідування?
5. Які джерела інформації використовує журналіст-розслідувач?
6. Як перевіряти достовірність отриманих даних під час розслідування?

7. Яку роль відіграють документи, свідчення очевидців і «викривачі» у журналістському розслідуванні?
8. Як забезпечити баланс між правом суспільства на інформацію та правом людини на приватність?
9. Які етичні дилеми можуть виникати в роботі журналіста-розслідувача?
10. Як журналісту уникнути юридичної відповідальності під час публікації результатів розслідування?
11. Яку структуру має класичне журналістське розслідування?
12. Які методи збору інформації є допустимими, а які – порушують етичні або правові норми?
13. Як будувати сюжетну лінію журналістського розслідування, щоб зацікавити аудиторію?
14. Які приклади успішних українських чи світових журналістських розслідувань ви можете назвати?
15. Яку роль відіграють мультимедійні формати (відео, інфографіка, інтерактив) у сучасному журналістському розслідуванні?
16. Як співпрацюють журналісти-розслідувачі в межах редакцій або між різними медіа?
17. Які ризики існують для журналістів-розслідувачів і як їх можна мінімізувати?
18. Як оцінити ефективність журналістського розслідування?
19. У чому полягає відповідальність журналіста перед суспільством у цьому жанрі?
20. Які сучасні тенденції розвитку журналістських розслідувань в Україні та світі?

Практична частина

1. Уявіть і прокоментуйте таку ситуацію: у соцмережі від імені відомої організації проводять збір на потреби дітей, які постраждали через війну. На сайті ж організації новини про цей збір немає, представники організації також про цей збір нічого не говорили. Гроші збирають на приватний рахунок. Які Ваші дії після прочитання такої інформації?

2. Розгляньте запропоновані нижче журналістські кейси. Як Ви вчините у запропонованих нижче ситуаціях?

10. Ви готуєте розслідування про корупційні обробки одного високопосадовця. І вам потрібно зібрати коментарі до матеріалу. Усі ваші докази й достовірні джерела підтверджують, що дійсно має місце факт корупції та порушення закону. Ваші дії:

А. Ви візьмете коментарі тільки в експертів з цього питання, або в людей, пов'язаних так чи інакше з цією аферою. Це можуть бути люди невідомі широким колам суспільства, але головне, щоб вони говорили чітко й були компетентними у сфері.

Б. Ви візьмете коментарі як у непублічних експертів із цієї сфери, так і в кількох лідерів думок, які дадуть свої оціночні судження щодо ситуації. Це важлива частина матеріалу, бо ваша мета — донести, що чиновник є корупціонером і не має права посідати цю посаду.

В. Ви візьмете коментарі лише у лідерів думок, можливо, політичних опонентів і соратників героя вашого матеріалу, для балансу. Роз'яснень щодо деталей обробки буде достатньо у вашому матеріалі і з ваших слів.

11. Джерело з правоохоронних органів передало вам документи під грифом «секретно», у яких йдеться про деталі резонансного вбивства, скоєного в центрі Києва нещодавно. За словами джерела, воно викрало ці документи з офісу свого шефа. Ваші дії:

А. Ви зробите матеріал, не дивлячись на те, що він базується на викрадених документах і може зірвати перебіг розслідування. Йдеться про суспільний інтерес.

Б. Ви зробите матеріал, тому що відповідальність за розголошення інформації несе не ви, а ваше джерело, оскільки саме посадова особа є розпорядником інформації. А професійний журналіст публікує все, що потрапило йому до рук, особливо якщо йдеться про суспільний інтерес і резонансне вбивство.

В. Ви притримуєте цю інформацію, але почнете бомбардувати питаннями чиновників із правоохоронних органів, щоб вони роз'яснили, що відбувається. Якщо вони відмовляться, вам доведеться добре попрацювати над історією і з юридичної, і з етичної точок зору.

Г. Не дивлячись на те, що ви ненавидите викривати свої джерела, у цій конкретній ситуації повідомите правоохоронний орган про те, що їхній співробітник порушив закон і викрав секретні документи.

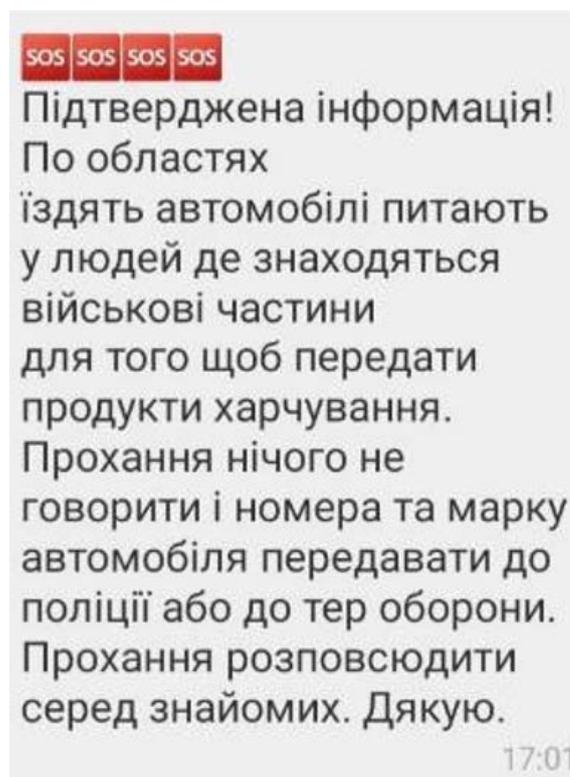
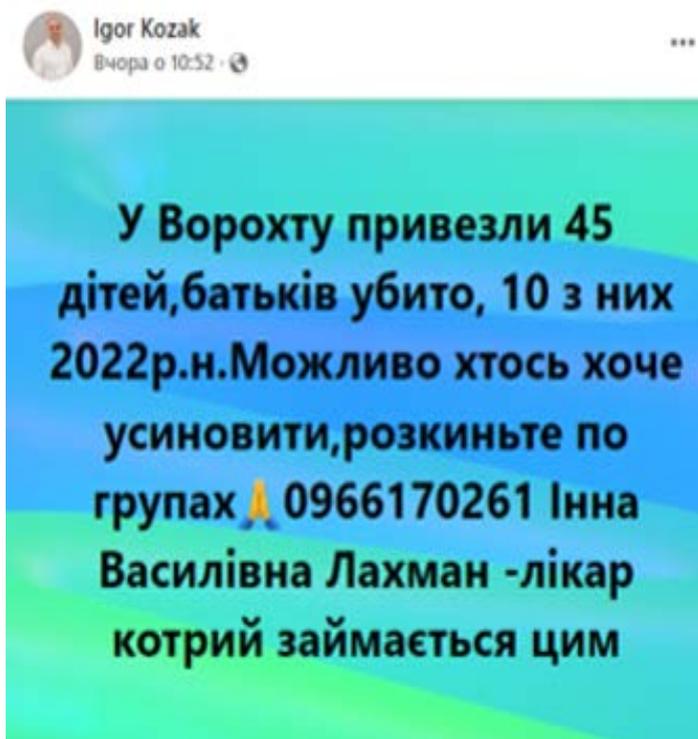
13. Поліція розслідує серію квартирних крадіжок і запрошує вас поїхати в рейд і разом позаходити до будинків, так, ніби ви теж є поліцейським. Ваші дії:

А. Ви поїдете й дозволите думати мешканцям будинків, що ви є співробітником поліції.

Б. Поїдете, але ідентифікуєте себе як працівника ЗМІ. І якщо хтось попросить вас покинути приміщення й не знімати, ви негайно це зробите.

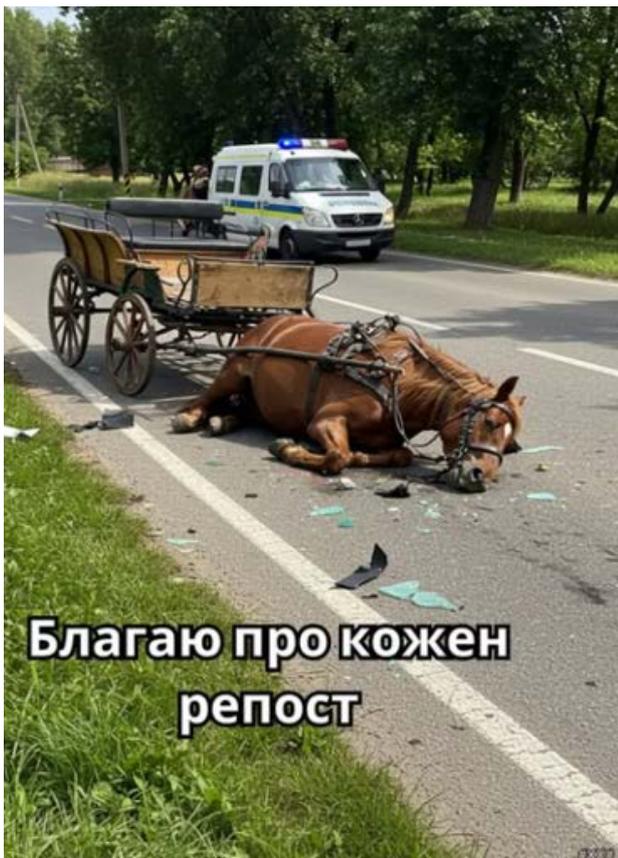
В. Залежатиме від ситуації. Якщо буде цікава й драматична історія і шанс зняти важливу інформацію, то ви, якщо змога, уникатимете ідентифікувати себе як журналіста і, ймовірно, дозволите мешканцям квартир думати, що ви поліцейський — хіба що хтось із них запитає прямо, тоді ви підтвердите, що є журналістом.

3. Виступаючи в ролі журналіста-розслідувача, доведіть, що подана інформація є фейковою.

По вайбер-групах : "Доброго вечора , шановні. Увага!!!!!!?!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!
 Хочу повідомити,
 (дотримуємося)інформація достовірна!!!!
 .Від завтра (тобто 00.01) Ми стоїмо на прослуховуванні наших ворогів.
 Пояснюю- в телефонному режимі,маємо обговорювати лише „побутові „питання !!!
 Від нині,ні адрес ,ні імен,ні обставин,ні міст,не повинно лунати з телефонів. До того часу ,поки не буде знищена російська вишка.Давайте не підводити наші ЗСУ. Будь ласка,розповсюджуйте по групах. Лише достовірних. Попереджені- озброєні!)))
 Слава Україні!!!!!! Смерть ворогам!!!!
 І знаєте,доброї нам ночі!!!!!"

22 серпня
 U.S. Embassy in Ukraine
 Notice: Assistance for Ukrainians Evacuated to Poland Assistance in Poland
 Visa U.S. Citizen Services Our Relationship Business Education & Culture Embassy
 Security Alert: Message for U.S. Citizens in Ukraine
 Home News & Events Security Alert Message for U.S. Citizens in Ukraine
 Message for U.S. Citizens in Ukraine
 Security Alert: U.S. Embassy Kyiv, Ukraine (August 21, 2024)
 Location: Ukraine, all districts
 Event: The U.S. Embassy in Kyiv assesses that during the next several days and through the weekend there is an increased risk of both nighttime and daytime Russian drone and missile attacks throughout Ukraine in connection with Ukraine's Independence Day on August 24.
! Росія готує удари по Україні найближчими днями, — посольство США
 Посольство, з одного боку, закликає своїх громадян залишити Україну, з іншого — дбати про заходи безпеки на території країни.
 Попередження оголошено у зв'язку з

Віра в бога
 1 дн. · 🌐
 🐾🐾🐾 її звати Лія. 🐾
 Вона — не машина. Вона втомлюється, голодує, відчуває біль. 😞💔
 Але вона не говорить.
 І навіть коли гарячий асфальт обпалює її копита,
 навіть коли її ноги тремтять від слабкості —
 вона продовжує йти. Бо мусить. Бо ніхто не чує її голосу. 😞
 ... Сьогодні вона зупинилася.
 Не тому, що дійшла до мети.
 А тому, що більше не могла терпіти.
 Вона притулилася до стіни, а в її очах — тиша. 🐾🐾
 Тиша, яка шепоче: «Допоможіть мені». 🐾
 Не повинно бути так. 🐾
 Лія колись була щасливим лошам. 🐾
 Вона любила моркву 🥕 та людські дотики 🐾
 А тепер — просто ""транспорт"".
 Інструмент. Тягар.
 І ніхто не знає її історії...
 Але в неї є ім'я. Є серце. ❤️
 Вона — не річ. 🐾
 І вона не може крикнути про свій біль. 🐾
 Тож, зроби це замість неї.
 Поділися. Не заради лайків.
 Заради неї.
 ...Присвячується всім, хто мовчки терпить біль. 🐾🐾🐾 "

4. Доведіть, що подані нібито вірш і висловлювання українських класиків фейкові. Що про це свідчить?

СКОВОРОДА ТАКОГО НІКОЛИ НЕ ПИСАВ

Г. С. Сковорода: "Ми переможемо лише тоді, коли усвідомимо, що за Україну треба не вмирати, а вбивати"

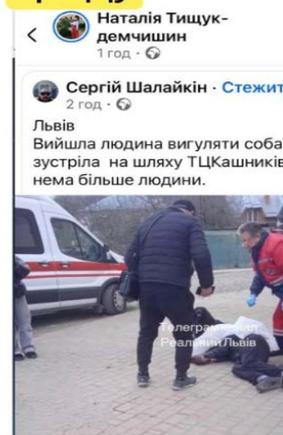
ФЕЙК

5. Порівняйте обидві ситуації. Яка мета такого інформаційного вкиду? Яке розслідування потрібно провести, щоб виявити фейковість другого повідомлення?

Справжнє фото і ситуація

Як з цього розганяють зраду

6. На прикладі Центру журналістських розслідувань «Сила правди» <https://sylappravdy.com/> представте усний аналіз будь-якого журналістського розслідування за поданим алгоритмом:

Алгоритм аналізу журналістського розслідування

1. Визначення основних відомостей. Назва матеріалу, автор(и), медіа, дата публікації. Формат: текст, відео, мультимедіа, подкаст тощо. Тема та головна проблема, яку досліджує журналіст.

2. Формулювання мети і завдань автора. Яку мету ставив перед собою журналіст? Чого він прагнув досягти (викрити, пояснити, попередити, привернути увагу)? Чи чітко це сформульовано у тексті?

3. Аналіз джерел інформації. Які джерела використано: документи, офіційні дані, коментарі, анонімні свідчення, експерти? Чи вказано походження інформації? Чи є баланс джерел (кілька сторін, різні позиції)? Чи є перевірка достовірності?

4. Оцінка структури матеріалу. Як побудовано виклад (вступ → викриття фактів → аналіз → висновки)? Чи логічна послідовність подій? Як автор веде читача від запитання до відповіді? Чи є сюжетна напруга, драматизм, кульмінація?

5. Методи збору інформації. Які методи застосовано (спостереження, інтерв'ю, робота з документами, OSINT, приховане розслідування)? Чи відповідають ці методи етичним та правовим нормам? Чи є натяки на маніпуляцію або упередженість?

6. Етичні аспекти. Чи дотримано балансу між суспільним інтересом і приватним життям героїв? Чи є мова ворожнечі, упередження, порушення прав людини? Чи є прозорість щодо методів збору даних (аудіо, фото, прихована камера)?

7. Мовно-стилістичний аналіз. Який стиль використано: нейтральний, емоційний, оцінний? Чи є фактична точність і логічна послідовність? Чи не зловживає автор епітетами, припущеннями, узагальненнями?

8. Візуальні та мультимедійні елементи. Чи підсилюють відео, фото, графіки основну ідею? Чи дотримано авторських прав і етики використання зображень? Чи є інтерактивність, що залучає аудиторію?

9. Соціальний ефект. Яку реакцію викликало розслідування (суспільну, правову, політичну)? Чи було продовження або наслідки (розслідування органів влади, зміни в політиці, публічна дискусія)? Чи досягнуто мети журналіста?

10. Узагальнення результатів аналізу. Визначте сильні сторони матеріалу (глибина, фактчекінг, оригінальність, структура). Визначте слабкі сторони (однобічність, брак доказів, етичні ризики). Зробіть короткий висновок: наскільки професійним і суспільно значущим є це журналістське розслідування.

Творча лабораторія журналіста

Підготовка й написання власного мінірозслідування

на актуальну тему

Алгоритм виконання завдання: журналістське мінірозслідування

1. Вибір теми

Мета: знайти актуальну, суспільно важливу проблему, яку можна дослідити.

Кроки: Проведіть мозковий штурм – випишіть 3–5 актуальних тем. Перевірте, чи можна знайти факти, джерела, документи з обраної теми. Зв'яжіть тему до конкретного питання. Узгодьте тему з викладачем або редактором.

Порада: Обирайте тему, яка має суспільний інтерес, а не лише особистий.

2. Формулювання гіпотези

Мета: визначити, що саме ви хочете довести або спростувати. **Кроки:** Сформулюйте гіпотезу у формі твердження. Визначте, які докази потрібні, щоб підтвердити або спростувати це твердження.

Порада: Добре сформульована гіпотеза допомагає уникнути хаотичного збору інформації.

3. Планування розслідування

Мета: продумати стратегію збору даних.

Кроки: Створіть план дій: Які документи треба знайти? З ким провести інтерв'ю? Які джерела відкриті, а які потребують дозволу?

Розподіліть завдання, якщо працюєте в групі. Визначте часові межі роботи.

Порада: Плануйте кілька варіантів дій – не всі джерела погодяться співпрацювати.

4. Збір інформації

Мета: отримати факти, підтвердження, документи, коментарі.

Кроки: Використовуйте різні методи збору даних: офіційні джерела (звіти, статистика, відкриті бази); інтерв'ю (очевидці, експерти, чиновники); спостереження або відвідування місця подій; аналіз публікацій у медіа, соціальних мережах; запити на публічну інформацію (якщо можливо). Фіксуйте всі факти, дати, прізвища, посилання. Перевіряйте достовірність кожного джерела.

Порада: Уникайте анонімних даних без підтвердження; усе має мати документальну чи фактичну основу.

5. Перевірка і верифікація фактів

Мета: відокремити правду від припущень.

Кроки: Звіряйте інформацію з кількома незалежними джерелами. Перевіряйте офіційні реєстри, відкриті бази даних, архіви. Якщо факт сумнівний – не використовуйте його або позначте як непідтверджений.

Порада: Пам'ятайте: один неперевірений факт може зруйнувати довіру до всього матеріалу.

6. Етична оцінка матеріалів

Мета: переконатися, що ви дієте в межах професійних стандартів.

Кроки: Перевірте, чи не порушуєте приватність героїв без суспільної необхідності. Уникайте прихованої зйомки без вагомих підстав. Не публікуйте неперевірені або потенційно шкідливі для репутації твердження.

Порада: Якщо сумніваєтесь, дійте на користь етики – краще обережність, ніж сенсація.

7. Написання тексту розслідування

Мета: створити логічний, переконливий і зрозумілий матеріал.

Кроки: Почніть із **сильної зав'язки** – факту, цитати або деталі, яка одразу привертає увагу. В основній частині подайте зібрані докази,

коментарі, документи. Використовуйте цитати лише перевірених джерел.

Структура:

вступ – постановка проблеми

основна частина – докази, джерела

кульмінація – викриття або ключовий факт

висновок – результати, реакція, перспективи.

Зберігайте нейтральний тон, без оцінних суджень.

Порада: Не забувайте про заголовок – він має бути точним, але не сенсаційним.

8. Редагування та перевірка

Мета: довести матеріал до професійного рівня.

Кроки: Перечитайте текст кілька разів: чи логічний, чи зрозумілий, чи не повторюються факти. Перевірте граматику, стиль, точність цифр і цитат.

Порада: Використовуйте принцип «три перевірки»: факт → джерело → контекст.

9. Підготовка до публікації або презентації

Мета: презентувати результати розслідування професійно.

Кроки: Додайте візуальні елементи: фото, інфографіку, документи (з урахуванням авторських прав). Підготуйте коротку анотацію або вступне слово для захисту проєкту. Визначте, який суспільний ефект має це розслідування (чому воно важливе).

Порада: Завжди зазначайте джерела і дати. Прозорість – основа довіри.

Майстерня журналіста 10. Професійна майстерність журналіста

Розгляд та коментування поданих кейсів із сучасної журналістики, медіаграмотності й професійної діяльності (за матеріалами Комісії із журналістської етики, Національного тесту з медіаграмотності).

Фото Дерога

1. Ви берете інтерв'ю у заступника керівника слідчого управління області, і він розкаже вам про квартирну крадіжку, особливо наголошуючи, що вона була скоєна російськомовними парафіянами однієї з церков України. Ваші дії:

А. Ви будете подавати цю інформацію як є, без купюр, адже це і є свобода слова. І крім того, інформація про те, що російськомовні віряни цієї церкви можуть коїти крадіжки, є цікавою і підвищить інтерес до вашого матеріалу.

Б. Ви виучите з інтерв'ю меседж про мову й віру злочинців, бо з вашої точки зору свобода слова не означає індульгенцію на образи певної категорії населення, і таке узагальнення може спричинити образи решти вірян та інших російськомовних громадян, які не скоювали крадіжок.

4. Під час роботи над новиною, ви виявляєте, що ЗМІ, ваші конкуренти, уже підготували свій матеріал на цю тему, причому досить чітко та якісно пояснюють, що саме сталося. Ви вже зібрали всі факти для свого матеріалу, але вам просто подобається, як це викладено у їхній новині. Тому ви використовуєте з неї пару абзаців. Ваші дії:

А. Ви не будете жодним чином згадувати сайт ваших конкурентів, ні маркувати цитату, ні ставити лінку.

Б. Вкажете туманно «в ЗМІ пишуть», і далі цитата.

В. Згадаєте сайт конкурентів, але не поставите лінку на їхню інформацію.

Г. Поставите лінк на джерело інформації, але не назвете його.

Д. Згадаєте і назву сайту, і поставите лінк. Причому чітко позначите, де починається і де закінчується цитата з цього сайту.

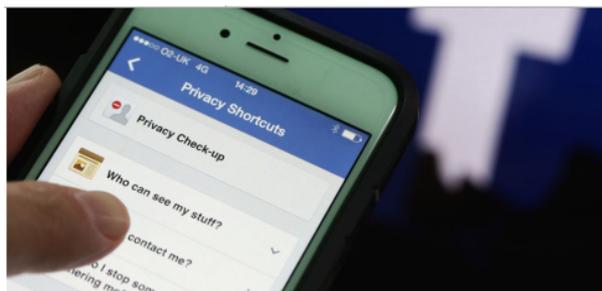

Фото Chris Ratcliffe/Bloomberg via Getty Images

2. У профілі вашого акаунту на фейсбуці зазначено, що ви підтримуєте певну політичну ідеологію, а також є іудеєм за віросповіданням. Ви влаштувалися на роботу в нову редакцію, і керівник попросив вас почистити свій ФБ-профіль, оскільки інформація про ваші політичні чи релігійні вподобання може поставити під питання достовірність і неупередженість ваших матеріалів. Ваші дії:

А. Ви почистите профіль, бо це і є принцип неупередженості, і дійсно, вашим читачам краще не знати таких особистих деталей.

Б. Ви нічого не мінятимете в профілі ФБ, оскільки ваші політичні та релігійні вподобання — це ваша особиста справа. Редактор має право виставляти претензії до вас лише у випадку, якщо ваші матеріали написані непрофесійно і з порушеннями стандартів та етики.

5. Громадська організація надіслала вам прес-реліз, ви його прочитали й виявили, що інформація в ньому тягне на новину. Ваші дії:

А. Ви використаєте прес-реліз як є, опублікуєте його на своєму сайті, але забудете вказати назву громадської організації, яка його надіслала. Зрештою, ніхто не знає, хто стоїть за цією організацією, і всі вони хочуть тільки публічності за ваш рахунок.

Б. Ви прочитуете весь або частину прес-релізу буквально, згадаєте, що це прес-реліз від такої-то організації і надасте лінк на цю організацію, якщо у неї є сайт.

В. Ви перевірите факти незалежно від цього прес-релізу і створите свій власний матеріал на цю тему, за можливості використовувачи цитати з релізу, зі згадкою і посиланням на організацію, яка його надіслала.

Ви натрапили на повідомлення: «В Україні підвищили штрафи за порушення правил дорожнього руху: що чекає на водіїв», при цьому автори посилаються на зареєстрований законопроект. Як правильно оцінити таку новину з точки зору достовірності та коректності формулювань? Оберіть усі правильні відповіді.

А) Реєстрація законопроекту – лише старт: далі він має пройти профільний комітет, перше читання (за основу), підготовку правок, друге читання (у цілому), підпис спікера парламенту й Президента та офіційне оприлюднення.

Б) Якщо законопроект зареєстровано, зазвичай він автоматично стає законом – тож формулювання в новині є коректними і достатніми.

В) Формулювання подібних заголовків без згадки про поточну стадію проходження законопроекту маніпулятивне: реєстрація ≠ ухвалення, результат невідомий.

Г) Стадію документа можна перевірити на офіційному сайті Верховної Ради: у розділі «Законопроекти» ввести номер і відкрити картку законопроекту → «Стан проходження».

Д) Посилання на зареєстрований законопроект достатньо підтверджує, що зміни набудуть чинності найближчим часом.

Гортаючи стрічку новин, Ви побачили публікацію: «Експерт попереджає: масові скорочення можуть залишити без роботи тисячі спеціалістів». Як перевірити, чи можна довіряти тому, хто зробив цей прогноз? Оберіть усі правильні відповіді.

А) Подивитися, чи спеціалізується ця людина на зазначеній тематиці (освіта, досвід роботи) та чи раніше коментувала теми поза своєю компетенцією.

Б) Звірити прізвище в базі псевдосоціологів і прихованих піарників від видання Texty.org або подібних ресурсах, які відстежують ненадійних коментаторів.

В) Подивитися, чи цей прогноз підтримують кілька незалежних експертів, а не лише одна особа.

Г) Подивитися, чи експерт пояснює свої прогнози фактами, дослідженнями та джерелами.

Д) Пошукати, чи людина часто виступає в медіа і має велику аудиторію, адже це достатня підстава для довіри.

6. Ви взяли інтерв'ю у публічної особи, і тепер вам потрібні фотографії, щоб його проілюструвати. На публічному профілі цієї особи в соцмережах є непогані фотографії, які ви могли б використати у своєму матеріалі, і, в принципі, фотографій вашого візаві не бракує в гуглі. Ваші дії:

А. Ви берете фотографію особи, у якої ви брали інтерв'ю, із її публічного профілю в соцмережах. Оскільки профіль публічний, не потрібно узгоджувати чи питати дозволу на це.

Б. Ви берете фотографію з гугла і просто ілюструєте свій матеріал, без посилання на автора фото.

В. Ви просите дозволу на будь-яку фотографію, яку ви хотіли б використати у своєму матеріалі.

7. На сторінці вашого видання у твітері ви випадково розмістили помилкову інформацію про кількість розслідувань. Це була проста обдруківка, оскільки ви ставили цю інформацію вже під кінець дня. Ваші дії:

А. Виправите мовчки твіт і вкажете вірну цифру. Жодних пояснень чи виправдань давати не потрібно, адже на офіційному сайті видання інформація була подана правильно, а це була просто обдруківка на акаунті в соцмережах.

Б. Не будете виправляти взагалі, немає сенсу — у твіті ви розмістили лінк на новину з коректною цифрою.

В. Напишете окремий твіт із вибаченням і коректною цифрою. При цьому попередній твіт ви видалите, щоб він не вводив читачів в оману.

Г. Напишете окремий твіт із вибаченням і коректною цифрою. При цьому попередній твіт ви не видалятимете, нехай ваші читачі знають, що ви визнаєте й виправляєте свої помилки.

Коли ми читаємо матеріали закордонних медіа або переклади іноземних статей в українському інфопросторі, важливо зберігати критичний підхід. Які з наведених нижче тверджень є справедливими? Оберіть усі правильні варіанти.

А) Навіть авторитетні іноземні медіа можуть мати власні редакційні позиції, упередження чи політичний контекст, тому їхні матеріали потребують критичного аналізу.

Б) Під час перекладу чи адаптації статей українськими медіа можуть змінюватися акценти або контекст, тому варто звірятися з оригіналом.

В) Західні медіа дотримуються вищих етичних стандартів, тому їхні матеріали апріорі не потребують додаткової перевірки.

Г) Різні країни мають різні журналістські традиції та культурні контексти, тому інформація може подаватися під різними кутами.

Д) Якщо матеріал опубліковано в англомовному виданні, це автоматично підвищує його достовірність порівняно з українськими джерелами.

Дедалі частіше як альтернативу пошуковим системам використовують чат-боти на кшталт ChatGPT, Gemini, Copilot та інші. Які твердження щодо них є правдивими? Оберіть усі правильні відповіді.

А) Чат-боти з ШІ не мають прямого доступу до офіційних баз даних у реальному часі, тож можуть видавати застарілу або неперевірену інформацію.

Б) Оскільки чат-боти з ШІ навчаються на величезних масивах текстів, їхні відповіді апріорі репрезентують найпоширенішу і найправдивішу точку зору.

В) Моделі ШІ схильні до так званих «галюцинацій»: вони можуть вигадувати неіснуючі факти, посилання чи цитати.

Г) Популярність конкретного чат-бота є індикатором того, що його відповіді максимально достовірні.

Д) Оскільки ШІ-моделі навчаються на великих масивах відкритих текстів, у них можуть потрапляти дезінформаційні або пропагандистські джерела, зокрема й російські.

Які дані відносно безпечно завантажувати в чат-боти з ШІ (ChatGPT, Gemini, Copilot тощо)? Оберіть усі правильні відповіді.

А) Тексти для навчання чи саморозвитку, наприклад, уривки з публічних лекцій або власні чернетки, які не містять чутливої інформації.

Б) Внутрішні документи компанії з фінансовими показниками та бюджетами, адже ШІ швидко підсумує ключові цифри.

В) Чернетку допису у соцмережі чи навчального есе, якщо там немає персональних даних чи приватної інформації.

Г) Скан паспорта або медичну довідку, щоб ШІ автоматично переклав чи пояснив їх.

Д) Приватне листування з колегами, адже після завершення сесії чат-бот видаляє всю інформацію.

8. Ви знайшли цікаву й ексклюзивну новину на сайті іншого ЗМІ й вирішили її перепостити. Ця новина є, зі свого боку, перепостом із третього ЗМІ. Оскільки інформація цікава, ви вирішили розмістити її у себе теж. Як ви будете це робити:

А. Трішки зміните словосполучення й розмістите новину без посилання на джерела.

Б. Не будете нічого змінювати й розмістите новину в тому ж вигляді, що й на сайті, з якого ви її взяли, без посилання на джерела.

В. Розмістите новину без змін, з посиланням тільки на те ЗМІ, де ви вперше побачили цю новину.

Г. Розмістите новину без змін, з посиланнями на обидва ЗМІ — те, яке є першоджерелом інформації, і те, з якого ви, власне, берете новину.

10. Ви готуєте розслідування про корупційні оборудки одного високопосадовця. І вам потрібно зібрати коментарі до матеріалу. Усі ваші докази й достовірні джерела підтверджують, що дійсно має місце факт корупції та порушення закону. Ваші дії:

А. Ви візьмете коментарі тільки в експертів з цього питання, або в людей, пов'язаних так чи інакше з цією аферою. Це можуть бути люди невідомі широким колам суспільства, але головне, щоб вони говорили чітко й були компетентними у сфері.

Б. Ви візьмете коментарі як у непублічних експертів із цієї сфери, так і в кількох лідерів думок, які дадуть свої оціночні судження щодо ситуації. Це важлива частина матеріалу, бо ваша мета — донести, що чиновник є корупціонером і не має права посідати цю посаду.

В. Ви візьмете коментарі лише у лідерів думок, можливо, політичних опонентів і соратників героя вашого матеріалу, для балансу. Роз'яснень щодо деталей оборудки буде достатньо у вашому матеріалі і з ваших слів.

12. 14-річна дівчинка втекла від викрадача-гвалтівника, який посадив її в машину, і ви зняли його переслідування поліцейськими й арешт. Історія дуже яскрава й драматична, дівчинка в кепці з дуже влучним політичним написом. Вам потрібно вирішити, чи показувати її обличчя, бо вона неповнолітня, тому що ця історія, ставши публічною, може повпливати на її подальше доросле життя.

А. Ви не покажете саму дівчинку в сюжеті. Захист інтересів неповнолітньої важливіше, тим більше, що головний акцент в історії на дії поліції і на особу самого викрадача.

Б. Ви покажете дівчинку, з усіма її емоціями і кепкою, дуже же гарна картинка виходить, і важливий компонент до історії, що переживається з політичними подіями.

9. Вам потрібно зняти сюжет про умови проживання дітей в одному з дитбудинків області, про який вам надійшов тривожний сигнал. Як ви будете планувати свою роботу:

А. Попередите керівництво про свій приїзд, щоб вони вас зустріли й дали вам можливість нормально працювати. Не будете питати дозволу, чи можна показувати в сюжеті обличчя дітей, тому що такі питання мають вирішувати найближчі родичі дитини, а не керівництво закладу.

Б. Попередите керівництво про свій приїзд, щоб вони вас зустріли й дали вам можливість нормально та без ексцесів працювати. У керівництва закладу уточните, чи можна показувати в сюжеті обличчя дітей і, за їхньої згоди, покажете їх у сюжеті.

В. Не будете попереджувати керівництво дитбудинку про свій приїзд, щоб зняти реальну обстановку, і, відповідно, будете показувати в сюжеті обличчя дітей, бо дозволу на це заздалегідь ви спитати не зможете. Ваш сюжет стосується суспільно важливої інформації, тому обличчя дітей показувати припустимо.

Г. Не будете попереджувати про свій приїзд, щоб зняти реальну обстановку, будете знімати обличчя дітей, але в сюжеті їх замалюєте, оскільки вам, найімовірніше, не вдасться отримати згоду на показ обличчя дітей.

11. Джерело з правоохоронних органів передало вам документи під грифом «секретно», у яких йдеться про деталі резонансного вбивства, скоєного в центрі Києва нещодавно. За словами джерела, воно викрало ці документи з офісу свого шефа. Ваші дії:

А. Ви зробите матеріал, не дивлячись на те, що він базується на викрадених документах і може зірвати перебіг розслідування. Йдеться про суспільний інтерес.

Б. Ви зробите матеріал, тому що відповідальність за розголошення інформації несе не ви, а ваше джерело, оскільки саме посадова особа є розпорядником інформації. А професійний журналіст публікує все, що потрапило йому до рук, особливо якщо йдеться про суспільний інтерес і резонансне вбивство.

В. Ви притримаєте цю інформацію, але почнете бомбардувати питаннями чиновників із правоохоронних органів, щоб вони роз'яснили, що відбувається. Якщо вони відмовляться, вам доведеться добре попрацювати над історією і з юридичної, і з етичної точок зору.

Г. Не дивлячись на те, що ви ненавидите викривати свої джерела, у цій конкретній ситуації повідомите правоохоронний орган про те, що їхній співробітник порушив закон і викрав секретні документи.

13. Поліція розслідує серію квартирних крадіжок і запрошує вас поїхати в рейд і разом позаходити до будинків, так, ніби ви теж є поліцейським. Ваші дії:

А. Ви поїдете й дозволите думати мешканцям будинків, що ви є співробітником поліції.

Б. Поїдете, але ідентифікуєте себе як працівника ЗМІ. І якщо хтось попросить вас покинути приміщення й не знімати, ви негайно це зробите.

В. Залежатиме від ситуації. Якщо буде цікава й драматична історія і шанс зняти важливу інформацію, то ви, якщо змога, уникатимете ідентифікувати себе як журналіста і, ймовірно, дозволите мешканцям квартир думати, що ви поліцейський — хіба що хтось із них запитає прямо, тоді ви підтвердите, що є журналістом.

14. Разом з іншими журналістами ви зустрілися офф-рекордс із одним високопосадовцем, який повідомив вам, що збирається у відставку. Інформація повністю достовірна, але ви погодилися заздалегідь, що зустріч буде непублічною. З іншого боку, на зустрічі були журналісти інших медіа, і у вас немає гарантії, що вони так само будуть мовчати й не повідомлять першими про цю важливу новину. **Що робити в такій ситуації?**

А. Ви опублікуєте новину про відставку і просто скажете високопосадовцю неправду, що цю інформацію вам підтвердили з іншого джерела, тому це не злив із вашої зустрічі.

Б. Ви не опублікуєте цю інформацію, тому що між вами, чиновником та іншими журналістами була домовленість про непублічність.

В. Ви опублікуєте цю інформацію, оскільки вона суспільно важлива, не дивлячись на вашу домовленість із джерелом і з іншими журналістами.

14. Ви взяли інтерв'ю у чиновника, який попросив вас узгодити текст до публікації. Під час узгодження, чиновник злякався, що наговорив зайвого, і викреслив або переписав половину своїх тез. **Ваші дії:**

А. Ви публікуєте інтерв'ю у вигляді, який воно отримало після узгодження, тому що чиновник мав на це право й був співавтором інтерв'ю. Байдуже, що основну інформацію, яку ви хотіли подати, було викреслено.

Б. Ви не будете публікувати інтерв'ю, оскільки сенс у ньому пропав. Фактично, ваша робота була марною.

В. Ви опублікуєте інтерв'ю, однак у підводці до нього ви окреслите, що чиновник сильно його передагував і викреслив важливі речі. Ви не будете уточнювати дуже детально, що саме він викреслив, але саме розуміння дасте.

Г. Ви опублікуєте інтерв'ю, однак у підводці до нього ви окреслите, що чиновник сильно його передагував і викреслив важливі речі. Ви уточните детально, що саме він викреслив, і додасте, що запис інтерв'ю є в редакції.

Правоохоронці регулярно повідомляють про спроби вербування українських підлітків іноземними організаціями та кримінальними угрупованнями через соцмережі чи месенджери. Як розпізнати, що підлітка намагаються завербувати? Оберіть усі правильні відповіді.

А) Підліток стає замкнутим або агресивним, уникає розмов із рідними, приховує своє онлайн-життя.

Б) Дитина просить більше приватності у спілкуванні чи в користуванні телефоном.

В) У дитини раптово з'являються дорогі речі чи гроші, походження яких вона не може пояснити.

Г) Змінюється коло спілкування — з'являються нові знайомі, особливо онлайн, які цікавляться особистими даними чи просять виконати певні «невинні» завдання.

Д) Дитина раптом змінює стиль одягу чи музику, яку слухає, орієнтуючись на нових знайомих.

САМОСТІЙНА ТА ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Самостійна робота, передбачена в планах до практичних занять, репрезентує додаткові творчі й дослідницько-наукові завдання. Серед основних завдань, винесених на самостійне виконання, такі:

- аналіз контенту регіональних друкованих та інтернет-видань щодо дотримання / недотримання журналістських критеріїв у доборі інформації і текстовому втіленні матеріалів;
- написання есе на одну з обраних тем;
- виконання мінідосліджень щодо виявлення різнотипних аномативів у медійних текстах;
- постійний моніторинг текстового контенту регіональних інтернет-видань.

Оцінювання самостійної роботи здійснюється на практичних заняттях.

Індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ) входить до поточного оцінювання знань здобувачів освіти й передбачає створення власних лайфхаків (текстових, аудіо- чи відеозображальних) на тему «Майстерне написання журналістського тексту».

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання здійснюється на кожному практичному занятті за допомогою різних методів і засобів навчання, його коефіцієнт визначений активністю / неактивністю здобувачів освіти на практичних заняттях.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Перескладання теми відбувається за наявності поважних причин (хвороби здобувача освіти, участі в інших заходах тощо). Завдання, виконання яких передбачає рольові ігри і групову роботу, не перескладаються. За інші завдання при їхньому невчасному складанні зниження балів не передбачене.

Політика щодо академічної доброчесності. Списування під час контрольних робіт та підсумкового контролю заборонене, у тому числі

з використанням мобільних девайсів. Мобільні пристрої дозволено використовувати лише під час проходження онлайн-тестування чи під час роботи на практичних заняттях із відповідним інтерактивним матеріалом. Роботи здобувачів освіти повинні бути їхніми власними міркуваннями чи оригінальними дослідженнями. Виявлення ознак плагіату чи компіляції в письмовій чи проєктній роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування викладачем або низької оцінки залежно від масштабів плагіату чи обману.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять обов'язкове. За об'єктивних причин (хвороба здобувача освіти, міжнародне стажування тощо) навчання може відбутися в онлайн-формі за погодженням із викладачем. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися всіх термінів, визначених для виконання видів письмових і творчих робіт. Пропущені заняття потрібно відпрацьовувати у формі, передбаченій викладачем.

Використання елементів неформальної освіти. Під час оцінювання освітнього компонента передбачено заміну однієї із форм модульного контролю елементами неформальної освіти, зокрема: проходження журналістських і редакторських онлайн-курсів відповідної тематики на безкоштовному ресурсі «Prometheus», різні журналістські тренінги тощо. Подібні вияви неформальної освіти, які здобувач освіти освоює під час вивчення освітнього компонента, можуть бути зараховані як одна з форм модульного контролю за наявності сертифіката, що підтверджує участь здобувача освіти в проходженні того чи того тренінгу або курсу.

ЛІТЕРАТУРА ТА ДЖЕРЕЛА ДО КУРСУ

1. Андрейців І. Словничок освіченого українця: як можна і не можна говорити про людей. *Українська правда* : сайт. URL: <https://life.pravda.com.ua/society/2018/01/23/228588/>

2. Виртосу І. Як розповідати про людей з інвалідністю: поради для журналістів. *Детектор медіа* : сайт. URL: <https://ms.detector.media/profstandarti/post/14167/2015-09-11-yak-rozprovidaty-pro-lyudey-z-invalidnistyu-porady-dlya-zhurnalistiv/>.

3. Васіна О. Журналістські стандарти під час війни: актуальні як ніколи чи не відповідають дійсності. Накипіло. *Освіта* : сайт. URL: <https://osvita.nakupilo.ua/zhurnalistiski-standarty-pid-chas-viyny/>.

4. Конфліктно-чутлива журналістика: короткий словник-довідник термінів і понять / уклад. Н. Виговська, Ю. Любченко, К. Сіріньок-Долгарьова. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2019. 94 с.

URL: <file:///C:/Users/Polin/Downloads/61654032.pdf>.

5. Джолос О. В. Компетентність та ідентифікація експертів у контексті дотримання стандартів збалансованості та достовірності інформації.

URL: https://scholar.google.com.ua/scholar?hl=uk&as_sdt=0%2C5&q

6. Дорош М. Переконавання чи стандарти? *Детектор медіа* : сайт. URL: http://osvita.mediasapiens.ua/ethics/standards/perekonannya_chi_standarti/.

7. Голуб О. П. Медіакомпас: путівник професійного журналіста. Практичний посібник. Інститут масової інформації. Київ : ТОВ «Софія-А», 2016. 184 с.

8. Куляс І. Підсумки моніторингу телемарафону «Єдині новини» за жовтень – грудень 2023 року. Перша частина. *Детектор медіа* : сайт. URL: <https://detector.media/shchodenni-telenovini/article/221185/2023-12-29-pidsumky-monitoryngu-telemarafonu-iedyni-novyny-za-zhovten-gruden-2023-roku-persha-chastyna/>

9. Куляс І. Підсумки моніторингу телемарафону «Єдині новини» за жовтень – грудень 2023 року. Друга частина. *Детектор медіа* : сайт.

URL: <https://detector.media/shchodenni-telenovini/article/221421/2024-01-06-pidsumky-monitoryngu-telemarafonu-iedyni-novyny-za-zhovten-gruden-2023-roku-druga-chastyna/>

10. Посібник із журналістської етики / [Куликов А., Кузьменко Л., Дворовий М., Дуцик Д., Куш Л.]. Київ : Комісія з журналістської етики, 2023. 129 с.

11. Пукало Я. Журналістика толерантності: як медіа зловживають мовними стереотипами. *Медіакритика* : сайт. URL: <https://www.mediakrytyka.info/standarty-yakisnoi-jurnalistyky/zhurnalistyka-tolerantnostiyak-media-zlovzhyvayut-movnyumu-stereotypamy.html>

12. Рожило М. А., Заболотна П. С. Особливості роботи журналіста з соціально-чутливими темами в медіа під час війни (на прикладі людей із порушенням слуху). *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. Серія : Філологія. Журналістика. 2023. Т. 34 (73). № 2. Ч. 2. С. 141–145.

13. Тимошик М. Стандарти журналістики: поняття, генеза, зміст, практика. *Український інформаційний простір*. 2022. №1 (9). С. 30–56.

14. Шульська Н. М., Зінчук Р. С. Комунікативно-функційний потенціал заголовків у мові сучасних медіа. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. Серія : Філологія. Журналістика. 2021. Т. 32 (71). № 5. Ч. 2. С. 218–223.

15. Шульська Н. М., Зінчук Р. С. Майстерність написання журналістського тексту: уникнення типових лінгвоанормативів. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. Серія : Філологія. Журналістика. 2021. Т. 32 (71). № 1. Ч. 3. С. 234–239.

16. Шульська Н. М., Костусяк Н. М., Римар Н. Ю. Комунікативно-логічні стратегії творення заголовків у сучасних онлайн-ЗМІ. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. Серія : Філологія. Журналістика. 2021. Т. 32 (71). № 4. Ч. 3. С. 250–256.

17. Шульська Н. М., Римар Н. Ю. Лексична культура місцевих ЗМІ: аналіз типових лінгвоанормативів. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету* : зб. наук. пр. Одеса : Гельветика. 2022. Вип. 54. С. 122–126.

18. Шульська Н. М., Зінчук Р. С. Медіаманіпуляції в умовах російсько-української війни (на прикладі локальних ЗМІ). *Південний архів (філологічні науки)* : зб. наук. пр. Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2022. Вип. 90. С. 68–76.

URL : <https://pa.journal.kspu.edu/index.php/pa/issue/view/30>.

19. Шульська Н. М., Зінчук Р. С., Навальна М. І. Антифейкові ресурси сучасного медіапростору України в умовах інформаційної війни. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. Серія : Філологія. Журналістика. 2022. Т. 33 (72). № 4. Ч. 2. С. 268–273.

URL: <http://philol.vernadskyjournals.in.ua/archive?id=100>.

20. Шульська Н. М., Зінчук Р. С., Башманівський В. І. Фейкоінструментарій ведення інформаційної війни в Україні: на матеріалі мови сучасних медіа. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. Серія : Філологія. Журналістика. 2023. Т. 34 (73). № 1. Ч. 2. С. 274–279.

URL: <https://philol.vernadskyjournals.in.ua/34-73-1>.

21. Шульська Н. М., Зінчук Р. С., Науменко Л. М. (Не)коректна лексика в сучасній медіакомунікації: етичні норми та мовна практика. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. Серія : Філологія. Журналістика. 2024. Т. 35 (74). № 1. Ч. 2. С. 187–192.

URL: <https://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/archive?id=120>

22. Шульська Н. М., Салтан В. Л., Римар Н. Ю. Лексичні одиниці в медіатекстах про російсько-українську війну: мовна актуалізація і доцільність уживання. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. Серія : Філологія. Журналістика. 2024. Т. 35 (74). № 1. Ч. 2. С. 193–198.

URL: <https://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/archive?id=120>

23. Шульська Н. М., Зінчук Р. С., Гундерук О. О. Образ людини з інвалідністю в українському медіапросторі: особливості номінації і журналістська етика. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. Серія : Філологія. Журналістика. 2024. Т. 35 (74). № 2. Ч. 2. С. 217–222.

URL: <https://philol.vernadskyjournals.in.ua/archive?id=123>

24. Шульська Н. М., Кошак О. М., Гундерук О. О. Особливості висвітлення медіачутливого контенту: некоректні номінації в журналістській комунікації. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. Серія : Філологія. Журналістика. 2024. Т. 35 (74). № 3. Ч. 2. С. 134–139.

URL: <https://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/archive?id=126>

25. Шульська Н. М., Кошак О. М., Римар Н. Ю. Достовірність, точність та повнота інформації в сучасному українському телемовленні. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. Серія : Філологія. Журналістика. 2024. Т. 35 (74). № 3. Ч. 2. С. 140–145.

URL: <https://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/archive?id=126>

26. Шульська Н. М., Науменко Л. М., Калита О. П. Мовна репрезентація гендеру у війсьній медіакомунікації. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. Серія : Філологія. Журналістика. 2025. Т. 36 (75). № 4. Ч. 1. С. 80–85. <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2025.4.1/14>

27. Шульська Н., Сушкова О., Гундерук О., Римар Н., Бойко Є. Позитивні медіапідходи до створення ефективної мобілізаційної комунікації в Україні. *Образ : науковий журнал*. Суми, 2025. Вип. 1 (47). С. 19–25.

[https://doi.org/10.21272/Obraz.2025.1\(47\)-19-26](https://doi.org/10.21272/Obraz.2025.1(47)-19-26)

28. Shulska N., Kostusiak N., Pykaliuk R., Sypchenko I., Bondarenko O., Dubetska O., Yevdokymenko I., Zyma O. Incorrect Nominations of Persons as Violations of Journalistic Ethics in Modern Materials of Sensitive Media Content (On the Materials of Ukrainian Media). *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research*. 2023. Vol. 13. Issue 2. Spec. Issue XXXVII. P. 63–70.

URL : https://www.magnanimitas.cz/ADALTA/130237/papers/A_10.pdf.

29. Shulska N., Kostusiak N., Bukina N., Kyryliuk O., Zinchuk R., Afanasieva O., Levchenko T., Sadvnychy V., Baranova S., Medvid O. Peculiarities of “Unified News” Television Broadcasting: (Non)Adherence to Professional Standards, Language and Ethical Norms. *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research*, 2024. Vol. 14. Issue 1. Spec. Issue XL. P. 82–88. URL : https://www.magnanimitas.cz/ADALTA/140140/papers/A_14.pdf
30. Shulska N., Sadvnychy V., Afanasieva O., Zhelikhovska N., Dubetska O., & Borets A. Media Professionalism in Covering Socially Sensitive Content During The Russo-Ukrainian War. *International Journal of Basic and Applied Sciences*. 2025. Vol. 14, № 3. P. 9–16. <https://doi.org/10.14419/y624bv45>.

Навчально-методичне видання

**ШУЛЬСЬКА Наталія Миколаївна
ЗІНЧУК Руслана Степанівна**

МАЙСТЕРНІСТЬ НАПИСАННЯ ЖУРНАЛІСТСЬКОГО ТЕКСТУ

Навчально-методичні матеріали

Надруковано в авторській редакції

Формат 60x84 1/16. Ум. друк. арк. 5,7.
Наклад 100. Зам.0-21.

Волинське обласне редакційно-видавниче підприємство «Надстир'я»
43016 м. Луцьк, вул. Лесі Українки, 7 (юридична адреса).
430005 м. Луцьк, просп. Перемоги, 14 (фактична адреса).
Тел. моб. 067 33 41 306. E-mail: obldruk_vidav@ukr.net; nadstyria@gmail.com.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру ДК